

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Statsvetenskapliga institutionen

Demokrati som dröm

En studie av demokratiuppfattningar hos burmeser

Magisteruppsats 30hp
VT 08
Författare: Caroline Petersson
Handledare: Jonas Linde
Antal ord: 15 929

Abstract

Titel: Demokrati som dröm – En studie av demokratiuppfattningar hos burmeser

Författare: Caroline Petersson

Handledare: Jonas Linde

Examinerad: Juni 2008

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka vilka demokratiuppfattningar burmeser har. Under hösten 2007 kunde vi se på TV, läsa i tidningarna och höra på radion om folkets demonstrationer i Burma där dem krävde demokrati. Liknande demonstrationer har inte skett i Burma sedan 1988 då demonstranter brutalt sköts ner på öppna gator och torg av den burmesiska militärjuntan. Dagens burmeser har ingen erfarenhet av demokrati men trots detta är det demokrati dem önskar ersätta det militära styret med. Genom intervjuer med människor vilka nyligen flytt från Burma till Thailand undersöks deras uppfattningar om demokrati. Denna uppsats är ett resultat av min ett års vistelse längs gränsen mellan Thailand och Burma under där jag arbetade tillsammans med den demokratiska oppositionsrörelsen i kampen mot militärjuntan.

Det visar sig att svarspersonernas uppfattningar om demokrati tenderar att vara den universella lösningen för alla samhällsliga problem. Där de folkvalda kommer ordna det bästa för hela sin befolkning och för landets ekonomiska utveckling. Trots respondenternas elitistiska syn på politisk kompetens kan tydliga deltagardemokratiska inslag urskönjas genom deras uppfattning om vikten av ekonomisk jämlikhet och statens inkluderande ansvar i individernas liv.

Sökord: demokratiuppfattning Burma, deltagardemokrati, konkurrensdemokrati, idealtypsanalys

Innehåll

1. Inledning	4
2. Burma.....	6
3. Problemformulering och syfte	9
4. Teoretiska utgångspunkter	14
4.1 Demokrati som begrepp.....	14
4.2 Deltagardemokrati.....	15
4.3 Konkurrensdemokrati	18
5. Metodologiska överväganden	20
5.1 Intervju som metod	20
5.2 Analysinstrument – Idealtyper	22
5.3 Från teori till praktik	23
5.4 De idealtypiska komponenterna.....	26
5.4.1 Positiv medborgarsyn.....	26
5.4.2 Negativ medborgarsyn	26
5.4.3 Demokratins legitimitet - Process	27
5.4.4 Demokratins legitimitet - Metod.....	27
5.4.5 Inkluderande syn på staten.....	28
5.4.6 Exkluderande syn på staten.....	28
5.5 Urval	29
5.6 Tillvägagångssätt	31
5.7 Etiska överväganden	34
6. Resultat	36
6.1 Medborgarsyn	36
6.2 Syn på staten	40

6.3 Syn på demokratins legitimitet	44
7. Sammanfattande analys	48
7.1 Medborgarsyn	48
7.2 Demokratins legitimitet.....	49
7.3 Syn på staten	51
8. Slutsats – Vilken demokratiuppfattning?.....	52
9. Avslutande reflektioner och vidare forskning.....	54

Referenser

Otryckt material

Litteratur

Offentligt tryckta källor

Internet

Bilaga

Intervjuguide

Figurförteckning

Figur 1.....	29
Figur 2.....	33
Figur 3.....	52

1. Inledning

Under hösten 2007 kunde vi se på TV, läsa i tidningarna och höra på radion om befolkningens demonstrationer i Burma. Liknande demonstrationer har inte skett i Burma sedan 1988 då demonstranter brutalt sköts ner på öppna gator och torg av den burmesiska militärjuntan. Juntan har sedan dess vidmakthållit makten och den burmesiska befolkningen har levt i ett samhälle bestående av våld, hot och förtryckelse. Likt 1988 leddes demonstrationerna under september 2007 av buddistiska munkar och studenter. Demonstrationstågen fylldes snabbt på av arbetare, bönder och ungdomar som ville visa sitt missnöje mot den styrande militärregimen. Mantrat i tågen förändrades från religiöst till politiskt. Rösterna skallrade ”Demokrati, Demokrati”. En burmesisk författare uttryckte sig så här under demonstrationerna i september 2007:

We are the military's slaves. We want democracy. We want to wait no longer.
But we are afraid of their guns.¹

Under denna tid befann mig längs gränsen mellan Thailand och Burma och arbetade med den burmesiska oppositionsrörelsen vilken strävar efter ett demokratiskt styrt Burma. Jag började fundera kring och ställde mig frågan hur en människa som aldrig levt i en demokrati, en människa som inte får lära sig i skolan vad demokrati är, en människa som lever isolerat från omvärlden, en människa som saknar demokratisk erfarenhet hur uppfattar dem demokrati? Vad är det egentligen burmeserna i demonstrationstågen menar när de ropar efter demokrati? Vad har demokrati för innebörd för dem?

Det burmesiska folket har en mycket liten erfarenhet av demokrati då Burma bara några år efter sin självständighet övertogs av general Ne Win genom en militärkupp och där de förberedelser av demokratiska institutioner som byggts upp av britterna raserades.² I dagarna för skrivandet av den här inledningen offentliggjorde militärjuntan sitt förslag till en ny konstitution för Burma. Konstitutionen är det fjärde och femte steget av sju i Burmas ”Road map to a diciplined democracy” där demokrati som styrelsesystem kommer införas genom det nationella

¹ Human Rights Documentation Unit (2008) *Bullets in the alms bowl, An analysis of the brutal SPDC Suppression of the September 2007 Saffron Revolution*

² Coate, Kelly (2000) *Europa's Regional Surveys of the World Far East And Australasia* s. 860

val som skall hållas 2010 för ett nytt parlament. Konstitutionen saknar flera av de inslag den demokratiska teoribildningen skulle klassificera som en demokrati. Däribland konstitutionens säkrande av militärens fortsatta makt där 25 procent i de båda parlamentariska kammarna reserveras för militären, vilket i praktiken kommer innebära att militären kommer att ha veto då beslut kommer kräva en kvalificerad majoritet på 75 procent av parlamentets röster. Konstitutionen nämner inte heller några federala inslag för Burmas etniska grupper, vilket har varit en önskan och strävan hos flera av Burmas stater sedan självständigheten från britterna. Konstitutionen visar en fortsatt negligering av de mänskliga rättigheterna och de friheter och värderingar som sammankopplas med demokrati. Detta ignorering av folkets vilja kan förklaras som en konsekvens av juntans exkluderande av andra politiska gruppers insyn och delaktighet i framtagandet av konstitutionen, där istället en handplockad grupp personer av militären har arbetat på konstitutionen de senaste 14 åren.³ Offentliggörandet av förslaget till konstitution och militärjuntans intention att hålla en folkomröstning om konstitutionen i maj 2008 kan enkelt ses i ljuset av ett strategiskt tillvägagångssätt av juntan för att minska det internationella samfundets kritik mot militärregimen. Demokrati som politisk idé har spridit sig över världen och används idag på många olika sätt, i många olika miljöer och med många olika mål och medel. Den burmesiska juntan använder demokrati i ett försök att legitimera militärens styre. Att Burmas militärjunta har en syn på demokrati som definitivt inte stämmer överens med varken den atenska eller den moderna liberala demokratin är enkelt att se. Men vilken syn har de civila människorna? Skiljer sig även deras syn åt eller kan man finna drag i deras syn på demokrati som den demokratiska teoribildningen skulle kunna ställa sig bakom? Syftet med den här uppsatsen är att undersöka vilken uppfattning om demokrati burmeser har.

³ www.irrawaddy.org

2. Burma

Burma kallas sedan den 18 juni 1989 Myanmar då militärjuntan ändrade namn på landet tillsammans med flera av landets städer och etniska grupper. Jag väljer att använda namnet Burma då detta är det namn som den demokratiska oppositionen väljer att namnge sitt land. Burma är ett land med en mycket lång och komplex historia. Det krävs dock för den här uppsatsen ingen längre beskrivning över landets historia, då tiden innan Burma blev en militärdiktatur inte har någon relevans för uppsatsens syfte. Fokus i den korta historieskildringen kommer att ligga från år 1962 och fram till augusti 2007 då de stora demonstrationerna bröt ut inne i Burma.⁴

Burma är det andra största landet i Sydostasien med en area på 676 552 kvadrat kilometer och en befolkning på nära 50 miljoner. Burma har gemensam landsgräns med Indien, Bangladesh, Kina, Laos och Thailand. Från 1869 till 1948 var Burma en koloni till Storbritannien. Under 1930-talet växte den nationalistiska rörelsen i Burma sig allt starkare. Rörelsen bestod till största del av burmaner, Burmas etniska majoritetsgrupp. De hade en tro på att briterna endast genom militärt våld skulle ge ifrån sig makten och bevilja självstyre. 1940 begav sig trettio stycken *Thakins*⁵, däribland Aung San, Aung San Suu Kyi's far, till Japan för att få militär träning. 1942 kom de tillbaka till Burma med Japanska invasionsstyrkor och den mindre, men symboliskt betydelsefulla nationella styrkan, Burma Independence Army (BIA). Vid mitten av 1942 hade militärstyrkan i stort sett pressat ut briterna ur Burma. I maj 1945 framförde briterna att de var villiga att ge Burma självständighet inom det Brittiska samväldet. Under ledarskapet av Aung San, förde den nationalistiska rörelsen ihärdigt kampanjer för ett totalt självständigt Burma. Deras kamp lyckades och i april 1947 hölls det val för den konstituerande grupp som skulle skriva konstitutionen vilken gav Burma fullständig självständighet. I juli 1947 blev Aung San och ytterligare sex ledare mördade. Men striden för självständighet fortsatte med Thakin Nu i spetsen och den fjärde januari 1948 utropades Burmas självständighet.

1962 genomförde general Ne Win en militärkupp och övertog makten i landet. Då kallades

⁴ För detaljerad historieskildring se exempelvis Lintner, Bertil (2000) *Burma in Revolt Opium and Insurgency Since 1948*

⁵ En nationalistisk rörelse grundad av akademiker från Rangoon

det styrande organet för *Revolutionary Council* (RC). 1974 skiftade de namn till *Law and Order Restoration Council* (SLORC) för att sedan 1988 namnge sig för *State Peace and Development Council* (SPDC). Trots alla dessa namnbyten och som utsaga upplösandet av de tidigare statliga organ har de ledande generalerna suttit kvar vid sina poster och det har ständigt varit militären som har styrt landet. Det hölls nationella val i Burma 1978 och 1981 men endast Burmese Socialist Program Party (BSPP) fick ställa upp, vilket i realiteten är militärens politiska avdelning. Militärjuntan leddes från början av General Ne Win, och idag är det General Than Shwe som styr Burma. Burma är ett rikt land på naturresurser och potentialen för landets utveckling är stor. Burma var ett av Asiens rikaste land men på grund av militärens omdömeslösa politik har den ekonomiska situationen i landet förvärrats för varje år som gått. Inflationen i Burma stiger, jordbrukspolitiken missköts och förhållandena för befolkningen förvärras. Idag anses Burma vara en av Asiens fattigaste nationer.

Den 8 augusti 1988 klockan 08:08 (8-8-88) utbröt det masstrejker och demonstrationer i Burma för att visa regimen befolkningens missnöje. Protesterna den dagen startade fredfullt och lugnt men senare på kvällen sattes säkerhetsstyrkor in och mötte demonstrationerna med våld. Under de nästkommande fem dagarna dödades mellan 2000-3000 demonstranter av regimen militärstyrkor. I september 1988 beslutade dock BSPP att ett öppet och fritt val skulle hållas inom tre månader. Nya politiska grupper bildades snabbt däribland National League for Democracy (NLD), som skulle visa sig vara regimen största opponent, med Aung San Suu Kyi i spetsen. NLD symboliserade det fredfulla Burma som skulle ha blivit om inte hennes far, Aung San, hade blivit mördad innan Burmas självständighet. I februari 1989 hade 233 partier registrerat sig inför valet men förutom att registrera sitt parti hade inte grupperna mycket möjlighet till inflytande. SLORC införde Marshall Law vilket bland annat innebar att grupper över fem personer inte fick samlas, utgångsförbud infördes och restriktioner för transport, media och öppna möten infördes. I juli 1989 satte militärregimen Aung San Suu Kyi i husarrest. Förutom några kortare tidsperioder har Aung San Suu Kyi varit i husarrest fram till dagens datum. Det nationella valet hölls tillslut 1990 och NLD vann storslaget med över 80 procent av folkets röster. NLD krävde då att samtal mellan SLORC och folkets representanter skulle inledas så att makten smidigt kunde överföras. SLORC meddelade då att valet endast var till för att utnämna den assembler som skulle skriva ett utkast för en ny konstitution. SLORC utfärdade order 1/90, vilken innebar att SLORC skulle sitta som regering tills en ny konstitution var

fullbordad något som alla etniciteter i Burma accepterade.⁶ 14 år senare är nu denna konstitution färdigskriven och folkomröstning skall hållas i maj 2008. Att konstitutionen kommer att accepteras av Burmas alla etniska grupper är mycket tvivelaktigt då förslaget till konstitution i praktiken blev skriven av handplockade personer ur militären⁷.

I början av augusti och fram till oktober 2007 gick återigen Burmas folk ut på gatorna för att visa sitt missnöje mot den fortsatta militära regimen. Att visa ett sådant öppet missnöje är ovanligt i diktatoriska regimer där de grundläggande rättigheterna såsom yttrande- och åsiktsfrihet, församlingsfrihet och tryckfrihet är strängt begränsade och där obarmhärta repressalier väntar de som motsätter sig regimen. Under regimen styre har tusentals personer arresterats och vid skrivandet av den här uppsatsen sitter 1873 personer som politiska fångar⁸. 1988 var en av de avgörande och utlösande faktorerna för demonstrationerna regimen monetära nyck att utan förvarning ta valutorna 25, 35 och 75 Kyat ur bruk, vilket resulterade i att en stor del av befolkningen förlorade stora summor av sina kapital. Den utlösande faktorn 2007 var när SPDC utan förvarning och över en natt chockhöjde bränslepriserna. Effekten av denna prisökning slog hårt för befolkningen då priserna för dagligvaror och transport sköts i höjden. Tiotusentals buddistiska munkar gick ut på gatorna i Burmas alla större regioner och städer för att visa sitt missnöje mot militärens behandling av befolkningen. Civila invånare gick snabbt med i demonstrationstågen och de största fredfulla protesterna mot militärregimen på nästan två decennier genomfördes. Regimen svarade återigen med hårdhänt behandling, skottlossningar mot demonstranter, misshandel, hundratals arresteringar och plundrade Buddistiska tempel gjorde att militärjuntan återigen tvingade undan folkets protester genom tvång, förtryck och aggressivitet.

Som konsekvens av regimen brutala nedbrytning av demonstrationerna 1988 och 2007, och som konsekvens av de miserabla levnadsvillkoren i Burma har tusentals människor flytt över till länderna som gränsar till Burma. Thailand är en av de största mottagarna av flyktingar där cirka 150 000⁹ burmeser nu befinner sig i flyktingläger och cirka en och en halv miljon¹⁰ arbetar som burmesiska migrantarbetare.

⁶ Coate, Kelly (2000) *Europa's Regional Surveys of the World Far East And Australasia* s. 861-874

⁷ Press Release *So-called State Constitution* (2008) www.ncgub.net

⁸ Assistance association for political prisoners (2008) <http://www.aappb.org/>

⁹ www.refugeesinternational.org

3. Problemformulering och syfte

Intresset för att undersöka demokratiuppfattningar hos burmeser kom sig från att jag befann mig längs gränsen till Burma under den revolutionära tiden från september till oktober 2007. När jag började titta närmare på tidigare forskning om demokratiuppfattningar fann jag en lucka inom ramen för demokratiforskning. Det finns en stor mängd demokratiforskning, däribland svensk och internationell forskning, som fokuserar på medborgarnas syn på demokrati. *Ung i demokratin*, är en svensk undersökning som genomförts av Skolverket och den kompletterande undersökningen *Unga medborgare* gjord av Ungdomsstyrelsen som båda syftar till att kartlägga och analysera ungdomars kunskaper, attityder, värderingar och engagemang inom området demokrati- och samhällsfrågor¹¹. *Ung i demokratin* och *Unga medborgare* har använts som tankeväckande och inspirerande material för den här studien. Inom internationell demokratiforskning är *World Value Surveys* ett stort forskningsprojekt som tittar på invånarens reflektioner över demokrati. När det gäller demokratiforskning som är specialiserad på den asiatiska regionen finns *Asian barometer*, ett nätverk av forskarteam från 17 asiatiska länder som bland annat undersöker uppfattningar och värderingar kring demokrati¹². Den lucka, som jag ser, i tidigare gjorda undersökningar om demokratiuppfattningar är att forskningen fokuserar på människor i länder som redan är demokratiska eller på väg mot en demokratisk utveckling och studier över förändringar i medborgarnas attityder och uppfattningar om demokrati. Detta hål i forskningen där befolkningen i diktatoriska regimers uppfattningar om demokrati i stort sett saknas kan förklaras genom hur den politiska situationen ser ut i Burma och andra autoritära regimer där människor riskerar frihetsberövelse om de uttrycker demokratiska åsikter. I den knapphändiga forskningen om demokratiuppfattningar hos människor vilka lever i en diktatur, vilket den här uppsatsen gör ansats till att bidra till finns det framförallt två studier vilka är relevanta och kan knyta an till uppsatsen syfte. Stefan Szücs kapitel i Demokratiutredningen ”*Demokratins normsystem. Lokala ledares värderingar i tolv länder*”¹³ och artikeln ”*Understanding democracy: Data from unlikely places*” skriven av Russel J. Daltons, Doh C. Shin och Willy Jou i tidskriften *Journal of*

¹⁰ <http://yaungchiao.org/>

¹¹ Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:2

¹² www.asiabarometer.org/

¹³ SOU 1999:77

*democracy*¹⁴.

Stefan Szücs försöker i Demokratiutredningen förstå orsaken till förekomsten av hur en demokratisk etik uppstår och frodas. Genom att studera kommunalt valda personer söker Szücs finna det rådande demokratiska normsystemet och förklara dess existens genom att pröva tre vedertagna förklaringsfaktorer inom forskning om förekomsten av demokratisering; *ekonomiska, kulturella och institutionella faktorer*. Szücs undersöker även varför vissa lokala ledare är demokrater och vissa är icke-demokrater och varför vissa värderar konkurrerande demokrati ideal, som medborgligt deltagande högre än politisk representation. Det som gör att Szücs studie är intressant för den här uppsatsen är framförallt att han prövar i vilken omfattning demokratisk etik, bestående av medborgligt förtroende, konfliktorientering och social tolerans hos politiska ledarna bäst förklaras av systemskillnader, det vill säga landets specifika erfarenhet med demokrati som politiskt system. Här genomför Szücs en jämförande analys mellan tre grupperingar av länder baserade på politiska system, länder med en etablerad demokratisk erfarenhet (Sverige och Österrike), länder med en nyvunnen demokratisk erfarenhet (Ungern och Polen) och länder med begränsad demokratisk erfarenhet (Vitryssland och Ryssland). Szücs resultat visar att ländernas demokratiska utvecklingsnivå är den starkaste förklaringsfaktorn för variationer i de lokala ledarnas demokratiska etik. Resultaten visar att ju mindre demokratisk erfarenhet ett land har desto svagare är den politiska elitens grundläggande demokratiska etik. Vilket innebär att resultaten visar på att politiska ledare i länder med begränsad demokratisk erfarenhet värnar om enighet snarare än den enskilde ledarens personliga och moraliska autonomi, vilka är drivkrafter för att hon eller han utnyttjar sin åsikts- och yttrandefrihet i ett politiskt sammanhang(konfliktorientering). Dem har en låg social tolerans mot främmande seder och bruk (social tolerans) samt ett misstroende gentemot sina medborgare och en stark elitistisk/expertorienterad demokratisyn (medborgligt förtroende). Vidare kommer Szücs fram till att ju mindre erfarenhet med demokrati som politiskt system, desto starkare anhängare är de politiska ledarna av elit/expertstyre och ju längre demokratisk erfarenhet landet har desto starkare anhängare är dess politiska ledare av jämlikt deltagande.¹⁵

Den här uppsatsen ämnar inte undersöka den politiska eliten utan den vanliga människan från

¹⁴ Russel J. Dalton et. Al (2007) "Understanding democracy: Data from unlikely places" *Journal of democracy* Vol 18 No 4 2007

¹⁵ SOU 1999:77 s. 287- 320

Burma, detta till trots är det intressant att ha Stefan Szücs resultat i bakgrunden när uppsatsens resultat presenteras. Om Szücs resultat är applicerbara även på den grupp som står utanför den politiska eliten skulle vi vänta oss resultat från uppsatsens undersökning som skulle kunna visa på en demokratiuppfattning hos respondenterna som tenderar att vara grundad på en svagare demokratisk etik då deras demokratiska erfarenhet är närmast noll. Vidare skulle även uppsatsens resultat visa på en demokratiuppfattning hos respondenterna som är mer åt en elit/expertstyre än anhängare av jämliktdeltagande.

Russel J. Dalton, Doh C. Shin och Willy Jou undersöker i artikeln ” *Understanding democracy: Data from unlikely places*” hur stor andel medborgare runt om i världen som kan ge en definition av demokrati och av dem som kan ge en definition undersöker dem vilka dimensioner av demokrati intervjupersonerna fokuserar på. Dalton et. al. använder en av de inom demokratiforskningen vanligaste tre definitionerna av demokrati för att klarlägga medborgarnas uppfattning av demokrati. Den kanske mest förekommande definitionen av demokrati och vida förespråkad av Robert A. Dahl fokuserar på demokratins *institutioner och processer* så som fria och regelbundna val, majoritets styre och konkurrerande politiska partier, den andra definitionen fokuserar på demokratins följder i form av *friheter och rättigheter* och den tredje definitionen av demokrati är den *sociala dimensionen*, där man menar att dem demokratiska principerna med politisk jämlikhet och deltagande är meningslösa om människor inte har de mest grundläggande sociala behoven bemötta.

Daltons et. al. studie baseras på en sammanställning av opinionsdata från 49 länder vilka ställt en öppen fråga till medborgare där dem ombads definiera demokrati. Resultaten visar att de flesta medborgarna i de flesta länder ger någon form av definition av demokrati. Resultaten visar att för de flesta människor är den egentliga meningen av demokrati vad demokrati producerar där framförallt demokrati är identifierat med frihet och civila rättigheter. Jämförelsevis definierades demokrati endast av hälften av de som definierade demokrati som frihet och civila rättigheter demokrati som institutioner och processer. Vidare var det endast en relativt liten del, endast ca en tiondel av respondenterna som refererade demokrati till den sociala dimensionen. Det resultat som främst är av intresse för uppsatsens syfte är att Russel J. Dalton et. al. kommer fram till att ju längre demokratisk erfarenhet ett land har desto större fokus på frihet och rättigheter har dess medborgare. Samt att människor i länder med minst demokratisk erfarenhet associerar demokrati med politiska processer så som majoritets styre och fria och jämlika val, men att ju mer den

demokratiska erfarenheten ökar desto mer flyttas fokuset till friheter och rättigheter.

Någon jämförelse över tid i uppsatsen av respondenternas demokratiuppfattning är inte möjligt då Burma än inte är en demokrati, men huruvida Daltons resultat om relationen mellan demokratisk erfarenhet och definition av demokrati sätts i ljuset genom uppsatsens syfte att undersöka demokratiuppfattningar hos människor från Burma. Med utgångspunkt i Dalton et. al. resultat är det en rimlig hypotes att respondenterna i den här uppsatsen genom deras begränsade erfarenhet av demokrati kommer att ha en demokratiuppfattning som fokuserar på demokratins institutioner och processer.¹⁶

Utifrån Russel J. Daltons et. al. studie verkar en grundläggande förståelse för vad demokrati är vara spridd över jorden, även om djupet på denna förståelse varierar. Så att anta demokrati endast är ett begrepp som förstås av välutbildade och endast i en västerländsk kontext är fel, istället verkar demokrati förkroppsliga mänskliga värden och principer som dem flesta människor förstår¹⁷. Daltons resultat leder till det rimliga antagandet att även människor från Burma har en förståelse för vad demokrati är, frågan som uppsatsen ställer är vilken sorts uppfattning om demokrati dem har. Det finns en hel uppsjö av demokratimodeller inom demokratiteori vilka syftar till att fånga upp principiella skiljelinjer dem emellan. Jag anser att det med fördel är att använda en endast tvådelade uppdelning av demokratimodeller då dessa två modeller speglar varandras motsatser och på så vis fångar in olika gradvisa skillnader genom att vara varandras extrema motpoler. För att kunna kartlägga och vidare klassificera respondenternas demokratiuppfattning används därför den inom statsvetenskapliga forskningen vanligaste uppdelning av demokratiteori sedan efterkrigstiden, uppdelningen mellan den konkurrensgrundade demokratimodellen och den deltagardemokratiska demokratimodellen¹⁸ som analytiskt verktyg för uppsatsens insamlade material. De två demokratimodellerna rättfärdigas av ett antal konkurrerande principer vilka närmare kommer beskrivas det nästkommande teoriavsnittet. Genom att jag använder mig av en forskningens etablerad uppdelning¹⁹ av demokratiteori med dess utmärkande karaktärsdrag för att fånga in svarspersonernas uppfattning om demokrati bidrar undersökningen till kumulativitet då resultaten kan jämföras med tidigare demokratiforskning.

¹⁶ Dalton et al. (2007)

¹⁷ Dalton et. al. (2007) s. 146

¹⁸ Skolverkets rapport (2001) 210 ”*Ung i demokratin*” s. 13

¹⁹ SOU 1999:93 s. 59

Uppsatsens ämne minskar lite av den forskningens lucka vilken diskuterats ovan genom att undersöka vilka uppfattningar om demokrati människor som saknar demokratisk erfarenhet har. Syfte med undersökningen kan konkretiseras genom följande frågeställning:

– *Vilken demokratiuppfattning har burmeser?*

4. Teoretiska utgångspunkter

Nedan kommer uppsatsens teoretiska utgångspunkter att presenteras. Först kommer en kort diskussion om demokrati som begrepp för att sedan övergå till en redogörelse av de två teoretiska demokratimodellerna som står i fokus för den här uppsatsen. Dessa modeller används senare för att kunna analysera empirin.

4.1 Demokrati som begrepp

Termen demokrati kommer från det grekiska ordet *demokratia*, vilket är en sammansättning av *demos* som betyder folket och *kratos* som betyder styre. Demokrati betyder således bokstavligen en styrelseform som innebär att folket styr. Genom att demokrati som politisk idé har spritt sig världen över är dess begreppsliga innehåll kontroversiellt. Idag ses demokrati som en eftersträvansvärd styrelseform för en stat och i demokratins namn legitimeras en mängd olika politiska åsikter och program. Termen demokrati är därmed mycket värdeladdad och dess innebörd är omtvistad. En vanlig uppfattning bland statsvetare är att demokratibegreppet är ”essentially contested” därför att det är oskiljaktigt integrerat i normativ politisk teori²⁰. Att säga att det finns lika många definitioner av demokrati som statsvetenskapliga forskare vore knappast en överdrift. Trots att demokratibegreppet är ”essentially contested” delar jag ståndpunkt med Mats Lundström, en av forskarna i demokratiutredningen, som menar att man inte kan komma ifrån att demokrati har haft en grundbetydelse som ända sedan antiken dominerat språkbruket. Kärnan i demokratin är en form av kollektiv maktutövning av jämlika medborgare. Under antiken var demokratin direkt, i modern tid är den representativ, men i båda fallen är demokrati ett sätt att fördela makt över en stat.²¹ Robert A. Dahl talar om den politiska ordningen *polyarki*, vilken karakteriseras av två kännetecken, i) medborgarskapet är utvidgat till att gälla en stor andel av den vuxna befolkningen ii) de medborgerliga rättigheterna omfattar möjligheten att motsätta sig och rösta bort de högsta politiska befattningshavarna. Dahl anger vidare sju institutioner för att specificera dessa två generella kännetecken, vilka alla sju måste förekomma för att styret skall klassificeras som en polyarki. Polyarki menar Dahl vara den politiska ordning

²⁰ SOU 1999:93 s.52

²¹. SOU 1999:93 s. 53

som är utmärkande för vår samtid, och där polyarkins institutioner är nödvändiga för att demokrati skall uppnås i stor skala på den moderna nationella statens nivå. Dessa sju institutioner kan användas för att rangordna och avgöra vilka stater som är demokratiska eller inte.²²

1. Valda makthavare
2. Fria och rättvisa val
3. Allmän rösträtt
4. Allmän valbarhet
5. Yttrandefrihet
6. Informationsfrihet
7. Organisationsfrihet.²³

Dessa sju institutioner är okontroversiella i den betydelsen att de endast anger de institutionella och de processuella nödvändigheterna av demokrati, och de fastställer förutsättningarna för den kollektiva maktutövningen demokrati. De sju institutioner återfinns som nödvändiga både i den deltagardemokratiska modellen som i den konkurrensgrundande demokratimodellen, vilka står i fokus som analysinstrument i den här studien. Vad som skiljer de två modellerna åt är de normativa värdena som läggs till grundbegreppet. Dahls sju kriterier används således i den här uppsatsen som nödvändiga byggstenar för demokrati och de två demokratimodellerna ger demokratin dess innebörd.

4.2 Deltagardemokrati

Den deltagande demokratimodellen har idéer från den atenska demokratin, republikanismen och Marxistiska teorier. De mest namnkunniga företrädarna för den deltagardemokratiska skolan är Jean-Jacques Rousseau (1712-1778), John Stuart Mill (1806-1873), och den australiensiska statsvetaren Carole Pateman²⁴ Den deltagardemokratiska demokratimodellen har inspirerats från den klassiska demokratin vilken växte fram i Aten under 400-talet f Kr. Grundvalen för den atenska demokratin var att alla medborgare kan och bör delta i den politiska beslutsprocessen.

²² Dahl, Robert (1999) *Demokratin och dess antagonister* s. 343-345

²³ Dahl (1999) s. 344

²⁴ SOU 1999:93, s. 53

Det var *Demos* (folket) som hade den suveräna makten och var den högsta beslutande myndigheten. Medborgarna i Aten förutsattes att delta *direkt* i stadsangelägenheter, antingen genom att man arbetade i administrationen som ämbetsman eller att man deltog vid stormötena. Att vara atensk medborgare var ett levnadssätt. Alla möttes för att diskutera, utforma och stadsfästa lagarna, med en strävan mot självstyre²⁵. Likt den atenska demokratin och Rousseaus syn på demokrati där självstyre är ett självändamål och där medborgarna direkt ska mötas och delta i beslut om vad som är bäst för gemenskapen och där de styrda skall vara de styrande²⁶, lägger deltagardemokrater stor vikt vid direkt deltagande av medborgarna i den politiska beslutsprocessen. För deltagardemokrater är demokratin ett mål i sig, där vikten av medborgarnas jämlika deltagande, delaktighet och inflytande lyfts fram och där det är den demokratiska *processen* som legitimerar politiska beslut. John Stuart Mill var en stark förespråkare för direkt deltagande av medborgarna. JS Mill ansåg att det inte är tillräckligt med de ansvarsutkrävande och politiska instrumenten för att skydda individernas intressen i en demokrati utan att det utöver dessa institutioner krävs en aktiv medborgarkår. Individer kan endast uppleva verklig frihet och utveckling om de är direkt delaktiga i samhällets och statens styrning. Genom röstning, engagemang i den lokala förvaltningen och som lekmän i domstolar skapar man ett samhällsintresse hos medborgarna vilket leder till att individerna fullt ut kan utveckla sin personliga frihet²⁷. Deltagande i demokratin ökar människors känsla av att ha politiskt inflytande vilket minskar känslan av främlingskap inför maktens centrum. Det stimulerar även engagemanget för kollektiva problem och bidrar till att skapa en aktiv och välinformerad medborgarkår som intresserar sig för statsangelägenheter.²⁸ Deltagardemokrater lägger stor vikt vid den *fostrande* funktionen som ett direkt deltagande innebär för sina medborgare²⁹. Genom deltagandet stärker varje medborgare sin kompetens, något som ger medborgaren en möjlighet att forma sina preferenser och som ger medborgarna ett direkt inflytande över de politiska besluten. Att fostra medborgare genom delaktighet i den politiska sfären kan finna likheter från den atenska demokratin och dess tro och principen om *medborglig dygd* – privatlivet var underordnat det offentliga, och främst stod hängivenheten för stadsstaten

²⁵ Held, David (2002) *Demokratimodeller Från klassisk demokrati till demokratisk autonomi* s. 35-40

²⁶ Held (2002) s. 83

²⁷ Held (2002) s. 132

²⁸ Held (2002) s. 329-330

²⁹ SOU 1999:93, s. 60

och det allmännas bästa. Medborglig dygd och rättvisa var tätt sammanlänkade i den klassiska demokratin. Rättvisa baserades på jämlikhetstanken om lika rättigheter efter antal, och inte efter värde. En medborgare, en röst och lika möjligheter att inneha ett ämbete.³⁰

Den australiensiska statsvetaren Carole Pateman är en stark företrädare för deltagardemokrati³¹. Pateman menar att för att alla medborgare skall kunna vara jämlika och fria krävs det att man granskar de existerande relationerna mellan människor i samhället.³² Pateman har en liknande syn på frihet som Karl Marx (1818 – 1883) som ansåg att frihet endast kan uppnås av medborgarna genom att en fullständig demokratisering av samhället och staten genomförs. De ekonomiska klasserna måste upphävas och klassherraväldet måste utplånas³³. Där det endast är den ekonomiska jämlikheten som kan förverkliga alla medborgares potential och fulla utveckling³⁴. Carole Pateman anser att om man inte uppmärksammar dessa skillnader i relationer är människors fri- och rättigheter av litet värde om medborgarna inte kan använda dem i realiteten³⁵. *Resursjämlikhet*³⁶ är således en nödvändig strävan för deltagardemokrater vilket innebär att medborgarna har rätt till lika villkor för deltagande i politisk maktutövning³⁷. Likt Marx menade Pateman att statens politiska räckvidd sträcks från det offentliga in i det privata vilket medför att politiska val inte är tillräckligt för att göra en nations styre ansvarigt inför sina medborgare. Staten måste demokratiseras genom att man gör parlamenten, de statliga byråkratierna och de politiska partierna öppnare och mera ansvariga inför medborgarna. Samtidigt måste även samhället demokratiseras, företag och organisationer på lokal nivå måste underkastas procedurer som utkräver ansvarighet, samt att medborgarna direkt deltar i styret av lokala gemenskaper som självförvaltning i arbetslivet och organisationer.³⁸ Deltagardemokrati är ett instrument för individens självförverkligande i en kollektiv gemenskap.³⁹ Där demokratin är ett levnadssätt som alla medborgare skall vara delaktiga i⁴⁰.

³⁰ Held (2002) s. 35-36

³¹ SOU 1999:93 s. 53

³² Held (2002) s. 326

³³ Held (2002) s. 174

³⁴ Held (2002) s. 192

³⁵ Held (2002) s. 326

³⁶ SOU 1999:93 s. 17

³⁷ SOU 1999:93 s. 66

³⁸ Held (2002) s. 327- 329

³⁹ SOU 1999:93, s. 60

⁴⁰ SOU 1999:93, s. 17

4.3 Konkurrensdemokrati

Joseph Schumpeter (1864-1920) är en av de mest framstående förespråkarna av konkurrensdemokrati. Stora delar av hans teori är starkt influerade av Max Weber (1864-1920) men man kan även se tydliga spår från tidigare demokratiteoretiker. Däribland Niccoló Machiavelli (1469 – 1527) som var republikanismens framstående teoretiker, Thomas Hobbes (1588-1679) och John Locke (1632 – 1704) vilka var två teoretiker som starkt influerat den liberala traditionen. Lockes tankar lade grunden för den moderna liberalismen i vilken man anser att medborgarna själva bäst kan avgöra vad som ligger i deras intresse. Statens roll är att värna fri- och rättigheter åt medborgarna och statens makt ska begränsas och hållas tillbaka för att garantera alla medborgare maximal tänkbar frihet. Likt liberalismens sökande efter en styrelseform som skulle förena de medborgliga rättigheterna med en opersonlig maktstruktur anser konkurrensdemokratin att det centrala är att det civila samhället (den enskildes liv, familj och näringslivet) skulle skiljas från det politiska livet. En konstitutionell stat, privat egendom och en konkurrensinriktad marknadsekonomi ses som de grundläggande mekanismerna för att samordna individernas intressen. Ett system där staten har monopol på tvångsmakten för att trygga villkoren för fri handel och för familjelivet. Lagen gör det möjligt att tvinga människor att ”vara goda medborgare”. Staten i en demokrati ska således hållas minimal.⁴¹ Max Weber menade att demokratiska inslag i de stora moderna komplexa samhällena, och med dess heterogenitet, är direkt olämpliga för politisk styrning och kontroll. I dagens samhälle skulle ett sådant styrelseskick leda till ineffektivitet, politisk instabilitet och en dåligt fungerande förvaltning⁴². Likt Machiavelli som betraktade människor som egoistiska, lata, misstänksamma och oförmögna att göra någonting gott om nöden inte så kräver⁴³ hade även Weber en mycket negativ syn på människors förmåga. Weber ansåg att medborgarkåren saknade kompetensen att värdera olika politiska handlingsalternativ och oförmögna att förstå sig på eller bedöma offentliga angelägenheter. Weber lade istället fram bilden av demokrati som skulle fungera som marknaden. En arena där politiska ledare prövas och där de svaga gallras ut från de starka. Demokratin är den institutionella mekanism som säkrar ett effektivt ledarskap.⁴⁴ Schumpeter utvecklade Webers idéer och han har haft stort inflytande över demokratiteorins utveckling efter

⁴¹ Held (2002) s. 101-102

⁴² Held (2002) s. 204

⁴³ Held (2002) s. 75

⁴⁴ Held (2002) s. 214-215

andra världskriget.⁴⁵ Konkurrensdemokratin lyfter fram flera fenomen som är utmärkande för många västerländska liberala demokratier. Det handlar om partier som tävlar om politisk makt, om den offentliga byråkratins roll och om det politiska ledarskapets betydelse.⁴⁶ Schumpeter analyserade och lade fram ett antal hypoteser om hur politiska ledare och väljare agerar emot varandra⁴⁷ och utformade därutav en demokratimodell som han själv kallade realistisk⁴⁸. Schumpeter menade att demokrati är en politisk *metod* för att institutionellt arrangera politiska beslut, där vissa personer ges makt att fatta politiska beslut som en följd av sin framgångsrika jakt på folkets röster. Schumpeter såg demokratin som det forum där konkurrerande politiska ledare tävlar om att få mandat att härska. I en konkurrensdemokrati är det bara den politiska elitens medlemmar som skall delta i det politiska livet fullt ut. Medborgarens roll i demokratin är mycket begränsad, de har rätten att mellan olika tidsintervall välja regering, vilket ger medborgarna möjlighet att visa vad de vill. Samtidigt som den egentliga politiken lämnas åt det fåtal med erfarenhet och kompetens. Schumpeter menade att när folket valt sina representanter så ska de inte försöka påverka deras åsikter. Demokratin blir som mest effektiv när den politiska eliten får styra ostört.⁴⁹ Genom de politiska instrumenten valhemlighet, regelbundna val, konkurrens mellan intressegrupper och potentiella ledare och genom majoritetsstyre ger det medborgarna goda möjligheter att värdera, godkänna och övervaka politiska beslut⁵⁰. När de valda representanterna hålls direkt ansvariga inför väljarna kan systematiska maktmissbruk undvikas. Genom de politiska instrumenten kan medborgarna avgöra om deras intressen har tillgodosetts.⁵¹ Likt Weber delade Schumpeter den pessimistiska människosynen. Han ansåg att vanliga medborgare inte kan bilda sig välgrundade åsikter om konkurrerande ideologier och politiska program och eftersom väljarna lätt kan manipuleras saknas grund för självständigt politiskt tänkande. Schumpeter menade att folkviljan endast är en social konstruktion som kan manipuleras och påverkas av enkla försäljningsknep⁵². Demokratin i sig garanterade således varken jämlikhet eller rättvisa utan var endast den metod som legitimerade politiska beslut.

⁴⁵ Held (2002) s. 222

⁴⁶ Held (2002) s. 238

⁴⁷ Held (2002) s. 222

⁴⁸ SOU 1999:77, s. 12

⁴⁹ Held (2002) s. 222-224

⁵⁰ Held (2002) s. 118

⁵¹ Held (2002) s. 125-126

⁵² Held (2002) s. 232

Eftersom alla samhällen med nödvändighet styrs av eliter, kan demokrati bara innebära ett av medborgarna kontrollerat elitstyre. Det som skiljer en demokrati från en ickedemokrati är metoden att välja ledarna.⁵³

5. Metodologiska överväganden

I detta avsnitt kommer en redogörelse för uppsatsens upplägg, argument för och problematiserande av val och tillvägagångssätt samt diskussion om praktiska problem och dess konsekvenser.

5.1 Intervju som metod

Att genomföra en kvalitativ intervjustudie för att uppfylla den här uppsatsens syfte innebär både fördelar och nackdelar. Den kvalitativa intervjustudien utsätts ofta för kritik för att inte vara en vetenskaplig metod för att uppnå ny kunskap. Sådan kritik är ofta sammanbunden med den positivistiska synen på vad vetenskap är. Positivismen kräver att den vetenskapliga kunskapen har vederlagts genom att följa de experimentella kvantitativa metoder som används inom naturvetenskapen där vetenskaplig fakta strikt skall vara observerbart, objektivt och kvantifierbart⁵⁴. Jag delar inte denna syn på vetenskap utan anser snarare att den begränsar samhällsvetenskapens möjligheter till produktion av kunskap. Jag menar att samhället inte fungerar som ett naturvetenskapligt laboratorium där isolerade experiment kan genomföras utan att samhället består av sociala och subjektiva dimensioner, där data och tolkningar inte går att skilja åt.

Den kvalitativa intervjun används alltmer som forskningsmetod. Under de senaste decennierna har allt mer metodlitteratur tagits fram om hur man systematiskt skall bedriva intervjustudier. Berättelser och samtal ses idag som väsentliga för att erhålla kunskap om den sociala världen.⁵⁵ Då syftet med den här uppsatsen är att ta reda på vilka demokratiuppfattningar människor som aldrig levt i en demokrati har, är den kvalitativa forskningsintervjun en lämplig metod att använda. Genom intervjun kan man som forskare ta del av människors uppfattningar

⁵³ SOU 1999:93, s. 60

⁵⁴ Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun* s. 61

⁵⁵ Kvale (1997) s. 15- 16

och man ges möjligheten att se världen ur de intervjuades synvinkel. Styrkan i att använda intervjun som forskningsmetod för att uppfylla uppsatsens syfte är att intervjuer ger möjligheten till djupgående beskrivningar av respondenternas⁵⁶ syn på demokrati och även möjligheten att fånga in de mångsidiga uppfattningar och specificerade teman av intervjupersonernas livsvärld. Den kvalitativa intervjun arbetar med ord och inte med siffror och inte med målet att komma fram till entydiga kvantifierbara uppfattningar om de teman som står i fokus. Den kvalitativa forskningsintervjun har som mål att erhålla nyanserade beskrivningar där de kvalitativa aspekterna står i centrum.⁵⁷Något som passar uppsatsens syfte.

Intervjuerna i den här uppsatsen är av halvstrukturerande karaktär, vilket innebär att intervjuerna inte har sett ut som ett helt öppet samtal där respondenterna kunde tala fritt men inte heller helt strukturerat med färdiga frågeformulär och svar. Genom intervjuguiden⁵⁸ som användes vid samtliga intervjuer gavs intervjuerna dess strukturerande karaktär då intervjuguiden angav de teman, förslag på frågor och i vilken ordning de skulle tas upp under intervjun. Samtidigt gavs det stort utrymme för flexibilitet i frågorna vilket gjorde det möjligt att anpassa intervjun utefter intervjupersonens berättelser. Den kvalitativa intervjun kritiseras ofta för sin brist i reliabilitet då en intervjuperson tenderar att ge olika svar beroende på hur de uppfattar intervjuaren. Därmed ligger ett stort ansvar för resultatens konsistens på intervjuaren, där framförallt verkningarna av ledande frågor anses leda till brister i reliabiliteten⁵⁹. För att minska risken för ledande frågor där jag som intervjuare påverkar intervjupersonens svar var intervjufrågorna av öppen karaktär, vilket stimulerar intervjupersonerna till att ge personligt valda berättelser och där risken för att intervjupersonen ger de svar som de tror intervjuaren förväntar sig minskar. I slutskedet av intervjuerna använde jag mig dock av frågor av ledande och tolkande⁶⁰ karaktär då jag ansåg att det stärkte tillförlitligheten i intervjupersonens svar. Det hjälpte mig också att verifiera mina tolkningar av svaren.⁶¹

⁵⁶ Esaiasson, Peter et. al (2003) *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad* s. 254

⁵⁷ Kvale (1997) s. 35

⁵⁸ Se bilaga

⁵⁹ Kvale (1997) s. 145

⁶⁰ Esaiasson, Peter et. al (2003) s. 291

⁶¹ Kvale (1997) s. 146

5.2 Analysinstrument – Idealtyper

För att kunna mäta, beskriva och analysera mitt insamlade intervjumaterial kommer idealtyps analys att användas. Den här undersökningen lämpar sig bra för att använda sig av idealtyper då uppsatsen inte gör anspråk på att förklara hur verkligheten hänger ihop. Idealtyper är ingen direkt avbild av verkligheten. Istället handlar det om en teoretisk renodling av begrepp. Genom att använda idealtyper i den här studien lyfts specifika element ut och ger en förenklad beskrivning av det annars mycket komplexa fenomenet demokrati. Idealtyps analys lyfter fram det *typiska* i demokratiuppfattning, där frågan som ställs är i vilken utsträckning intervjumaterialet liknar den renodlade idealtypen. Genom att använda mig av idealtyper som analysinstrument ger det undersökningen en fruktbar karaktärisering av demokratins utmärkande egenskaper. Idealtyperna fångar in de utmärkande dragen i demokratiuppfattningar och jag kan därutav uttala mig om i vilken utsträckning dessa uppfattningar liknar de typiserade abstraktionerna av demokrati.⁶² Då demokrativärderingar handlar om gradskillnader lämpar sig till exempel inte en renodlad klassindelning som analysinstrument vilken snarare handlar om artskillnader genom dess kategoriska slutsatser.

I den statsvetenskapliga forskningen finns det en väl etablerad uppdelning av två konkurrerande demokratimodeller den konkurrensgrundade demokratimodellen och den deltagardemokratiska demokratimodellen⁶³ vilka beskrevs i teoriavsnittet tidigare i uppsatsen. Dessa två demokratimodeller används som teoretisk grund för konstruktionen av två idealtyper för demokratiuppfattning. Genom att använda mig av två polära idealtyper vilka är extrempunkter på den tänkta linjen av demokratiuppfattningar ger det mig möjligheten att analysera och presentera mitt material utefter gradskillnader⁶⁴. De utmärkande egenskaper som skiljer de två demokratimodellerna åt är deras syn på medborgare, syn på statens ansvar och synen på demokratins legitimitet. Dessa tre skiljelinjer i demokratimodellerna används som operationella indikatorer för de två polariserande idealtyperna av demokratiuppfattning. Genom dessa operationella indikatorer översätts de teoretiska demokratimodellerna till empiriska undersökningsinstrument vilket gör att variationerna i demokratiuppfattningar kan fångas in och

⁶² Esaiasson, Peter et. al (2003) s. 154

⁶³ SOU 1999:93 s. 59

⁶⁴ Esaiasson, Peter et. al (2003) s. 156

analyseras. Genom att jag använder mig av en forskningens etablerad uppdelning⁶⁵ av demokratiteori med dess utmärkande karaktärsdrag bidrar undersökningen till kumulativitet då resultaten kan jämföras med tidigare forskning. Ytterligare en fördel med att använda redan etablerade operationella komponenter är att begreppsvaliditeten stärks. Demokrati är ett begrepp på hög abstraktionsnivå vilket gör att en operationalisering av begreppet lätt kan kritiseras och ifrågasättas. Genom att då använda mig av den tidigare forskningens etablerade indikatorer för demokratiuppfattning stöds uppsatsens operationalisering då troligheten för att den teoretiska definitionen och de operationella indikatorerna överensstämmer och undersökningen mäter det den syftar till att mäta.

5.3 Från teori till praktik

För att ge en tydligare bild över hur de idealtypiska demokratiuppfattningarna har operationaliserats och undersökts kommer nedan en tablå över hur de teoretiska demokratimodellerna översätts till konkreta intervjufrågor. Tablå är disponerad utefter de tre indikatorer som används för operationaliseringen av de teoretiska demokratimodellerna; *medborgarsyn*, *syn på staten* och *syn på demokratins legitimitet*. Vidare är tablå uppdelad i tre dimensioner för att tydliggöra processen mellan de tre stadierna mellan teori och intervjuguide. Den *teoretiska dimensionen* beskriver de teoretiska föreställningar om konkurrensdemokrati och deltagardemokrati vilka ligger till grund för studien. I den *tematiska dimensionen* relateras frågorna till den teoretiska dimensionen i form av konkreta forskningsfrågor. Den *dynamiska dimensionen* anger de faktiska intervjufrågor som ställts, vilka relaterats till den teoretiska och tematiska dimensionen. Att det krävs att skriva om de tematiska frågorna till dynamiska görs för att skapa ett gott och positivt samtal i intervjusituationen, där frågorna är lätta att förstå och befriade från akademisk jargong.⁶⁶

⁶⁵ SOU 1999:93 s. 59

⁶⁶ Kvale (1997) s. 121-123

Teoretisk dimension	Tematisk dimension	Dynamisk dimension
<p><i>Medborgarsyn</i></p> <p>Konkurrensdemokratien ser på medborgaren som ointresserade och oförmögna att förstå sig på eller bedöma offentliga angelägenheter. Där den egentliga politiken lämnas åt den politiska elitens medlemmar med erfarenhet och kompetens. Vidare anses direktdemokratiska inslag leda till ineffektivitet, politisk instabilitet och en dåligt fungerande förvaltning.</p> <p>Deltagardemokratien ser positiv till medborgarens kompetens och intresse för offentliga angelägenheter. Där bör medborgarna delta i det politiska livet fullt ut. Då direktdemokratiska inslag anses leda till att stimulera engagemanget för kollektiva problem och bidrar till att skapa en aktiv och välinformerad medborgarkår.</p>	<p>Hur uppfattar svarspersonerna människors intresse och kompetens för att förstå offentliga angelägenheter och utföra politiska avgöranden?</p> <p>Vilken uppfattning har respondenterna om det direkta deltagandets konsekvenser?</p>	<p>Kan du beskriva din bild av vad det innebär att vara en medborgare i en demokrati?</p> <p>Hur anser du att medborgarna ska påverka politiken i en demokrati?</p> <p>Anser du att alla medborgare kan förstå sig på och vara intresserade av politik?</p> <p>Hur ser du på direkt delaktighet från medborgarnas sida i politiska sammanhang?</p>

Teoretisk dimension	Tematisk dimension	Dynamisk dimension
<p><i>Syn på staten</i></p> <p>Deltagardemokrater anser att statens politiska räckvidd sträcks från det offentliga in i det privata framförallt genom kapitalets makt över människors liv. Resursjämlighet anses nödvändigt för att alla människor skall kunna använda sig av sina fri- och rättigheter. Staten i en konkurrensdemokrati ska hållas minimal då statlig inblandning minskar den individuella friheten. Jämlighet och frihet uppnås genom att alla har lika möjligheter att göra val och förverkliga sina liv.</p>	<p>Vilken uppfattning har respondenterna om statens roll och ansvar? Vilken uppfattning har respondenterna om människors möjligheter att använda sig av sina fri- och rättigheter?</p>	<p>Vilket ansvar har staten i en demokrati? Vilken roll anser du att staten skall spela i medborgarnas liv? Har alla människor samma möjlighet att använda sig av sina fri- och rättigheter? (om nej, vad krävs?)</p>
<p><i>Demokratins legitimitet</i></p> <p>Konkurrensdemokratin ser demokratin som en institutionell mekanism vilken säkrar ett effektivt ledarskap. Det som skiljer en demokrati mot en ickedemokrati är metoden att välja ledarna. Deltagardemokratin menar att det är den demokratiska processen som legitimerar politiska beslut. Det som skiljer en demokrati mot en icke-demokrati är medborgarnas delaktighet i beslutsprocessen då politiska val inte är tillräckligt för att göra en nations styre ansvarigt inför sina medborgare</p>	<p>Vilken uppfattning har svarspersonerna om vad som legitimerar demokratin som beslutsprocess? Vilken uppfattning har svarspersonerna om vad det är i demokrati som gör det till ett önskvärt politiskt system?</p>	<p>Vad gör ett land demokratiskt? Varför vill du att Burma skall bli en demokrati? Vad anser du det är som gör demokratin till ett bra politiskt system? (På vilket sätt)</p>

5.4 De idealtypiska komponenterna

Nedan kommer en beskrivning av de idealtypiska komponenterna för demokratiuppfattning att framställas. De idealtypiska komponenternas karaktär är grundade på de två teoretiska demokratimodellerna *konkurrensdemokrati* och *deltagardemokrati*. Dessa komponenter används för att fånga in de karaktäriserande egenskaperna i demokratiuppfattningar. Komponenterna kommer sedan att användas som analytiskt verktyg för att klassificera resultaten från intervjumaterialet vilket kommer resultera i en analys och slutsats med empirisk grund åt vilken demokratisk idealtyp svarspersonernas demokratiuppfattning ligger närmast.

5.4.1 Positiv medborgarsyn

Att ha en positiv medborgarsyn innebär att man har en optimistisk syn på människans natur, man tror på människors vilja, intresse och kompetens att delta i politiska processer. Genom medborgarens politiska deltagande ökar deras förmåga och kompetens och det ger medborgarna möjlighet att utforma sina preferenser⁶⁷. Medborgarnas roll i en demokrati är att agera aktivt och utforma den politik de anser gynna landet och dess befolkning bäst. Medborgarna själva besitter den största kunskapen om vilken politik som behövs och kan därav bäst avgöra vilka politiska beslut som kommer främja samhällets utveckling.⁶⁸ Detta gör att det blir nödvändigt med direkt politisk delaktighet från medborgarnas sida. Den positiva medborgarsynen är en idealtypisk komponent för den deltagardemokratiska idealtypen.

5.4.2 Negativ medborgarsyn

En negativ medborgarsyn innebär att man ser pessimistiskt på människans natur. Medborgare anses sakna den kompetens det krävs för att delta i den politiska beslutsprocessen. Medborgarnas främsta intresse är att se efter sitt privatliv och har därför inget intresse för att delta i politiska processer.⁶⁹ Medborgarens roll är framförallt att reagera inte agera. Det politiska deltagandet hos medborgarna ska begränsas till att rösta vid val då direkt inblandning ses som ett störande inslag

⁶⁷ SOU 1999:64 s. 14-16

⁶⁸ SOU 1999:77 s. 21-24

⁶⁹ SOU 1999:64 s. 14

för de styrande.⁷⁰ Den negativa medborgarsynen är en idealtypisk komponent i den konkurrensdemokratiska idealtypen.

5.4.3 Demokratins legitimitet - Process

Den idealtypiska komponentens process innebär ett perspektivet som menar att legitimiteten i demokrati grundar sig på vägen fram till de politiska besluten. Man ser demokrati som en rättvis procedur som har ett värde i sig oberoende av sina konsekvenser och resultat. Demokratins värde ligger i dess förmåga att skapa dygdiga människor som förverkligar sig själva i en politisk gemenskap. Demokratien försvaras utifrån principen om individers rätt till lika villkor för deltagande i politisk maktutövning. Genom deltagande i de offentliga angelägenheterna kan medborgarna förverkliga sig själva och åtnjuta reell personlig frihet då deras kunskaper och möjlighet till påverkan ökar i takt med det politiska deltagandet.⁷¹ Vidare anses deltagandet minska känslan av främlingskap inför staten och skapar en god medborgaranda där intresset för att vara en del av landets utveckling och tillväxt gynnas och därmed till fördel för demokratin.⁷² Demokratins legitimitet som process är en idealtypisk komponent för den deltagardemokratiska idealtypen.

5.4.4 Demokratins legitimitet - Metod

Den idealtypiska komponenten metod innebär att demokratins legitimitet ligger i dess förmåga att nå ett visst politiskt mål. Demokratien ses som ett effektivt institutionellt arrangemang för politiska beslut där systemet levererar vad medborgarna önskar.⁷³ Genom att använda sig av demokratiska metoder vid val av regering anser man att de mest lämpade kommer sållas fram för produktionen av de medborgliga nyttigheterna. Det demokratiska systemets effektivitet för produktionen av dessa medborgliga nyttigheter kommer ifrån det politiska verktyget ansvarsutkrävande. Genom fria och återkommande val kommer de inkompetenta att gallras bort och ersättas av de med expertis för att genomföra regeringsarbetets mål och direktiv. Demokratien

⁷⁰ SOU 1999:77 s. 14

⁷¹ SOU 1999:64 s.13-14

⁷² SOU 1999:77 s. 12

⁷³ SOU 1999:77 s. 12

försvaras enligt principen om politisk effektivitet.⁷⁴ Demokrati som metod är en idealtypisk komponent för den konkurrensdemokratiska idealtypen.

5.4.5 Inkluderande syn på staten

Den idealtypiska komponenten inkluderande syn på staten innebär att man anser att staten skall ha en delaktig och influerande roll i medborgarnas liv. Staten skall aktivt arbeta för människors likvärdiga möjligheter. Då man anser att människor föds med olika förutsättningar och villkor för att kunna uppfylla sina individuella förmågor krävs det en ansvarsfull stat som väger upp dessa skillnader genom att ta ett socialt och humanitärt ansvar gentemot sina medborgare. Staten skall agera som ett verktyg för medborgarna så att deras möjligheter att utveckla sin fulla kompetens och förmågor realiserar och därmed medborgarnas lika möjlighet att åtnjuta en faktisk frihet⁷⁵. Staten skall verka för ekonomisk jämlikhet mellan medborgarna då ekonomiska klasser anses skapa ojämlikhet mellan medborgares möjligheter och förutsättningar och därmed begränsa människors frihet. Statens inkluderande roll i medborgarnas liv anses som en nödvändighet då alla människors rätt till frihet är grundvalen för demokrati.⁷⁶ Den inkluderande synen på staten är en idealtypisk komponent för den deltagardemokratiska idealtypen.

5.4.6 Exkluderande syn på staten

Den idealtypiska komponenten exkluderande syn på staten innebär att statens roll skall hållas minimal, då en inkluderande stat anses minska den personliga friheten hos medborgarna. Staten ses som ett mer eller mindre nödvändigt ont för upprätthållandet av det demokratiska systemet. Då statens ansvar ligger i den offentliga sfären genom att sköta lag och ordning i samhället och ge skydd för den privata egendomen. För att medborgarna skall kunna åtnjuta sin individuella frihet krävs minimal inblandning från statens sida då individer själva bäst kan avgöra för sina behov och utveckling i livet.⁷⁷ Medborgarna har således rätten att vara fri från inblandning från staten. Den exkluderande synen på staten är en idealtypisk komponent för den konkurrensdemokratiska idealtypen.

⁷⁴ SOU 1999:77 s. 13

⁷⁵ SOU 1999:64 s. 14

⁷⁶ SOU 1999:77 s.18

⁷⁷ SOU 1999:77 s. 16

Figur. 1 Sammanfattning för de idealtypiska komponenterna

	<i>Deltagardemokrat</i>	<i>Konkurrensdemokrat</i>
<i>Medborgarsyn</i>	Positiv	Negativ
<i>Demokratins legitimitet</i>	Process	Metod
<i>Syn på staten</i>	Inkluderande	Exkluderande

5.5 Urval

Det optimala sättet att genomföra undersökningen på hade varit att intervjua personer som lever i Burma. Av forskningsetiska skäl är detta dock inte genomförbart då undersökningspersonerna skulle riskera stor personlig skada genom att ställa upp på intervjuer om demokrati då den styrande regimen regelbundet arresterar människor med demokratiska sympatier. Som ett adekvat alternativ intervjuades burmesiska flyktingar. Längs gränsen mellan Burma och Thailand finns det en ansevärd mängd burmeser vilka lever i exil då de har flytt från Burma och dess auktoritära regim. I Thailand finns det ca en och en halv miljon legala och illegala migrantarbetare⁷⁸. Utöver den gruppen människor lever även många burmeser illegalt i Thailand för att arbeta med den demokratiska mobiliseringen för Burma. Således utfördes undersökningen i en thailändsk gränsstad till Burma. Totalt intervjuades tolv personer under februari 2008. Valet av intervjupersoner grundade jag på principen om intensitet⁷⁹. Det innebär att studiens urval har baserats på respondenternas koncentration av kunskap då kunskapen står i fokus för undersökningen. Den kunskap det kommer att handla om är den kunskap som intervjupersonerna innehar genom att aldrig har levt i en demokrati. Vidare baserades valet av intervjupersoner på ett så kallat bekvämlighetsurval, vilket innebär att de intervjupersoner som valts i studien består av personer som för tillfället råkade vara tillgängliga för mig som forskare⁸⁰. Att genomföra urvalet av intervjupersoner på detta sätt motiverar jag genom de upptäckter som jag gjorde efter att ha genomfört fyra testintervjuer under december månad 2007. Där visade det sig tydligt att de personer som inte hade en personlig relation till mig var mycket

⁷⁸ <http://yaungchiao.org/>

⁷⁹ Esaiasson, Peter et. al (2003) s. 287

⁸⁰ Bryman, Alan (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder* s.49

fåordiga och osäkra på om de kunde diskutera sina personliga uppfattningar om demokrati. Något som är förståeligt då dessa människor under hela sina liv har förbjudits att diskutera politik och ge uttryck för demokratiska sympatier. Kvalitativa intervjustudier som den här har som syfte att erhålla beskrivningar av den intervjuades tankevärld vilket innebär att det är nödvändigt att intervjupersonerna känner sig bekväma och trygga för att kunna tala fritt om sina upplevelser och känslor⁸¹. Detta ledde till slutsatsen att urvalet av intervjupersoner skulle göras med hänsyn till deras personliga förtroende för mig, vilket i praktiken innebar personer som jag träffade dagligen under närmare ett års tid då jag volontärarbetade vid en burmesisk ungdomsorganisation. Genomförandet av pilotintervjuerna gav även möjligheten att testa intervjuguidens struktur genom att se vilka frågor som gav utbyte för studiens syfte. Genom pilotintervjuerna blev jag också mer van vid att hantera respondenternas information vilket ökar kvalitén på intervjuerna⁸².

Ambitionen har inte varit att få till ett slumpmässigt eller strategiskt urval vilket innebär att studiens generaliserbarhet blir på detta sätt begränsad. Resultaten i studien kan inte uttala sig om vilka demokratiuppfattningar alla människor som aldrig levt i en demokrati har, men den kan generalisera i form av existerande tanke kategorier kring det abstrakta fenomenet demokrati. Populationen för undersökning är således de existerande huvuduppfattningar om demokrati som finns bland människor som aldrig levt i en demokrati, vilket innebär att min studie tillför empirisk välgrundad kunskap om existerande demokratiuppfattningar hos människor som aldrig levt i en demokrati. Det skall dock påpekas att de resultat uppsatsen syftat till att komma fram till inte gör anspråk på att ha kartlagt alla existerande tanke kategorier, men att de uppfattningar som presenteras förekommer hos människor som aldrig levt i en demokrati. Då det inte var möjligt att intervjua personer inne i Burma bedömde jag det som viktigt att använda urvalskriterier vid val av intervjupersoner. Detta för att minska den potentiella inverkan på deras berättelser om demokrati som kan komma av att nu befinna sig i en demokrati. Urvalskriterierna som användes var i) att intervjupersonerna skulle vara födda efter 1962, det år då militärjuntan tog makten över Burma. ii) att intervjupersonerna skulle ha levt i Thailand under maximalt ett års tid för att minimera risken att deras vistelse skall ha påverkat och förändrat deras tankevärld kring demokrati. Att acceptera en tidsperiod på upp till ett år motiveras med hänsyn till burmesernas exkluderande roll i det Thailändska samhället, där de inte är delaktiga eller åtnjuter demokratiska

⁸¹ Kvale (1997) s. 118

⁸² Kvale (1997) s. 137

rättigheter. iii) att intervjupersonerna inte skall ha varit politiskt engagerad i den burmesiska oppositionsrörelsen innan de kom till Thailand, eftersom de då kan anses vara ”subjektiva” experter⁸³ på demokrati som praktik och teori.

5.6 Tillvägagångssätt

Kontakten med intervjupersonerna var okomplicerad då jag under min vistelse i gränsstaden kom i daglig kontakt med flera burmeser. Intervjuerna genomfördes enskilt vid den burmesiska organisationen där jag befann mig, då detta var en plats där intervjupersonerna kände sig trygga och bekväma med att diskutera politiska frågor. Intervjuerna genomfördes på engelska och utan stöd av tolk. Beslutet att utföra intervjuerna utan tolk togs efter noggrann övervägning av dess nackdelar och fördelar. Att använda sig av en tolk vid intervjuer innebär en risk för att intervjupersonernas berättelser kan komma att hämmas genom närvaron av en tredje part vid intervjutillfället. Vidare ansåg jag även att intervjupersonernas personliga berättelser riskerades att förändras, misstolkas eller påverkas genom tolkens egna ordval och att användandet av en tolk kunde leda till att jag som intervjuare förlorar kontrollen över intervjusituationen. När intervjuer inte genomförs på intervjupersonens modersmål finns det en risk för misstolkning eller missförståelse mellan intervjuperson och intervjuare, språket kan begränsa och reducera berättelserna då intervjupersonerna kan känna sig limiterade i vokabulär och korrekt ordval.⁸⁴ Riskerna med att inte använda tolk ansågs dock inte vara stora eftersom jag ansåg att intervjupersonernas kunskaper i engelska var tillräckliga. Intervjupersonerna använde sig dagligen av det engelska språket och jag upplevde dem som bekväma och säkra på att föra en konversation på engelska. Således uppfattades aldrig användandet av det engelska språket som ett hinder för en flytande och givande dialog. De potentiella riskerna för misstolkning av intervjupersoners ordval har trots det tagits i beaktande och intervjuerna har inte analyserats med fokus på respondenternas ordval utan jag har istället försökt se och tolka helheten i deras berättelser. Intervjuerna spelades in på band vilket förklarades och gavs tillstånd för innan intervjuerna startade. När man använder sig av en bandspelare finns risken att intervjupersonerna blir hämmade och känner sig obekväma i intervjusituationen. Detta gjorde att jag var förberedd

⁸³ Esaiasson, Peter et. al (2003) s. 287

⁸⁴ Agar, Michael H., (1996), *The Professional Stranger* (1996) s. 150-152

på att utföra intervjuerna utan bandspelare då studiens ämne är av känslig karaktär för intervjupersonerna. Dock visades det sig vid intervjuerna att ingen av personerna hade något emot att bli inspelad. Snarare fick jag intrycket av att de tyckte det var lite roligt då flera av respondenterna, efter intervjun, ville höra sin egen röst inspelad. Genom användandet av bandspelaren underlättades rollen som intervjuare då jag kunde koncentrera mig på att föra ett flytande samtal och inte missa någon relevant information eller möjlighet till följdfrågor. Intervjuernas längd varierade mellan 20 till 50 minuter, vilket resulterade i ett, av god kvalitet, bandinspelat intervjumaterial på sex timmar. Att sedan omvandla en intervju till skriftlig text innebär en rad metodologiska och teoretiska problem. Efter att intervjun är gjord och omvandlad till skriftlig text är det viktigt att vara medveten om att materialet inte är undersökningens grundläggande data utan att det är en konstruktion av ett muntligt samtal där utskriften inte är några kopior av någon ursprunglig verklighet. De inspelade intervjuerna är en avkontextualiserad version av intervjun, då bandupptagningen inte får med de visuella aspekterna av intervjun. Såväl kroppsspråk som ansiktsuttryck saknas.⁸⁵

Det utskrivna intervjumaterialet analyserades i två steg, först sammanfattades intervjumaterialet med så kallad meningskoncentration vilket innebär att de centrala teman som intervjupersonen hade tagit upp i varje avsnitt fokuserades och förenklades. I en avslutande grundläggande beskrivning sammanfattas intervjupersonens svar med utgångspunkt i de ursprungliga frågorna och de centrala temana knyts samman i en kort beskrivande berättelse.⁸⁶ Detta första steg genomfördes främst för att jag skulle få en tydlig överblick av det insamlade materialet. Meningskategorisering av materialet var analysens andra steg, meningskategorisering innebär att materialet delas upp och kodas i kategorier⁸⁷. Genom att intervjuguiden var uppbyggd kring de idealtypiska indikatorerna; medborgarsyn, syn på staten och syn på demokratins legitimitet, och fungerade som tematiska indelningar i intervjuerna var det naturligt att kategorisera intervjumaterialet utefter de samma. Kategoriseringen i praktiken innebar att jag gick igenom varje utskrivna intervju och ordnade in svaren under de tre huvudkategorierna. Genom detta första steg blev intervjumaterialet mer överblickbart och organiserat då all relevant information rörande en kategori samlades och minskade därmed det potentiella momentet att

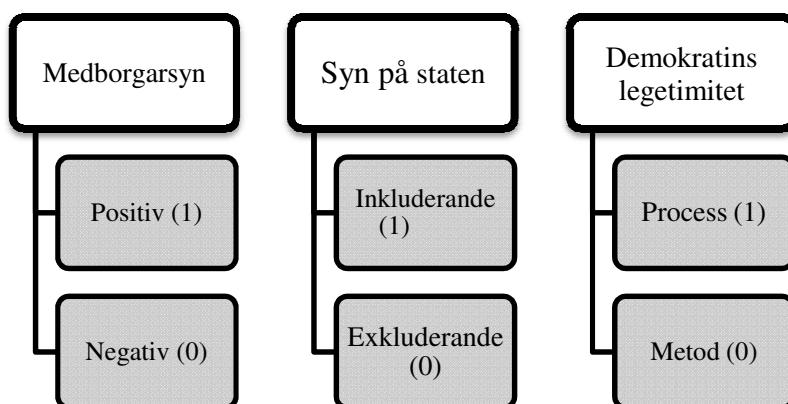
⁸⁵ Kvale (1997) s. 155

⁸⁶ Kvale (1997) s. 175

⁸⁷ Kvale (1997) s. 179

sitta och ”leta” i materialet vid senare tillfälle. Som ett andra steg i meningskategoriseringen analyserade jag allt material under varje huvudkategori och kodade intervjupersonernas svar utefter vilken underkategori svaren speglade. Där underkategorierna vilka var de idealtypiska komponenterna för den deltagardemokratiska modellen⁸⁸ tilldelades koden 1, och de underkategorier vilka var idealtypiska komponenter för den konkurrensdemokratiska modellen⁸⁹ tilldelades koden 0⁹⁰.

Figur 2 Analysschema med kodning över huvud- och under kategorier

NOT: Deltagardemokratiska modellens underkategorier: Positiv medborgarsyn, Inkluderande syn på staten och Process som demokratis legetimitet. Konkurrensdemokratiska modellens underkategorier: Negativ medborgarsyn, Exkluderande syn på staten och Metod som demokratis legetimitet.

Efter kategoriseringen gjordes en sammanställning av den sammanvägda demokratiuppfattningen baserad på kodningen för underkategorierna för varje intervjuperson. Eftersom detta innebar att intervjumaterial från en och samma intervjuperson kunde hamna i underkategorier vilka indikerade skiljd idealtypisk demokratimodell genomförde jag även en sammanställning över vilka underkategorier som var de mest framträdande och vilka underkategorier som det var minst av i materialet för att kunna göra en slutsatsdragning över vilken idealtypisk demokratimodell respondenterna ligger närmast grundat på vilka idealtypiska komponenter som var huvudsakligen förekommande.

Genom att intervjuguiden grundligt var genomarbetad utefter den tematiska uppdelningen av

⁸⁸ Deltagardemokratiska modellens underkategorier: Positiv medborgarsyn, Inkluderande syn på staten och Process som demokratis legetimitet

⁸⁹ Konkurrensdemokratiska modellens underkategorier: Negativ medborgarsyn, Exkluderande syn på staten, Metod som demokratis legetimitet.

⁹⁰ Koderna 0 och 1 har beaktats som variabelvärden på nominalsкала där ingen rangordning kan tilldelas koden.

demokratimodellerna och eftersom operationaliseringen av de idealtypiska komponenterna genomarbetats noggrant innan analysarbetet genomfördes var kriterierna för hur tolkningen av materialet skulle genomföras tydligt för mig som forskare. Det var även ett mycket samstämmigt empiriskt material vilket gjorde att analysarbetet framskred utan svårigheter eller oklarheter. Om tveksamheter av tolkningen av materialet skulle ha uppkommit var intentionen att två utomstående kodare oberoende av varandra skulle gå igenom materialet, om avvikande uppfattningar dem två emellan uppkom skulle samförstånd försöka uppnås tillsammans, om detta skulle visa sig omöjligt skulle en tredje kodare kallas in.

5.7 Etiska överväganden

Under hela arbetsprocessen för den här uppsatsen har jag arbetat utifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer vilka verkat som vägvisare för hur etisk forskning skall strukturerats. Vetenskapsrådets forskningsetiska principer kan sammanfattas i fyra krav; informationskravet, samtyckekravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.⁹¹ Att genomföra en undersökning med syftet att undersöka olika demokratiuppfattningar kan uppfattas som riskfyllt för dem som deltar i studien. I mitt fall fanns dels hotet inifrån Burma då man som burmes är rädd för att regeringen skall få reda på att man flytt från landet och yttrar uppfattningar om demokrati. Dels fanns det även en hotbild i Thailand mot de personer jag intervjuade då de lever i landet illegalt. Utifrån dessa risker fanns det därför en ängslan hos burmeser att bli intervjuade då de är rädda att deras identitet skall avslöjas. Denna ängsla hos burmeserna tog jag på största allvar och genom noggranna etiska överväganden kom jag fram till att undersökningen trots detta var möjlig och önskvärd att genomföra. Innan varje intervju förklarade jag klart och tydligt för intervjupersonerna vad syftet med uppsatsen var och hur den kommer att användas. Jag informerade om att de kunde avbryta intervjun om de önskade men också att de efter avslutad intervju hade rätt att säga att de inte ville ha med den i studien. Alla intervjupersoner erbjöds att få en översättning av resultaten skickade till sig för att ge dem ytterligare en möjlighet till att överväga sina personliga risker i och med deltagandet i undersökningen. Genom att uppsatsen skrivs på svenska kommer dess spridning vara begränsad men jag påpekade dock tydligt för

⁹¹ Esaiasson, Peter et. al (2003) Appendix

intervjupersonerna att det är möjligt att uppsatsen kommer att vara tillgänglig på internet. För att minska risken för negativa konsekvenser av att delta i undersökningen var det nödvändigt att garantera anonymitet för intervjupersonerna. Redan vid intervjutillfället avpersonaliserades intervjupersonen då inga namn bandades, den personliga information som kunde vara väsentligt för studien skrevs istället ner för hand i svenskt skrift. Då det inte är individerna själva som skall analyseras i den här uppsatsen utan deras perception av demokrati har anonymitetskravet ingen påverkan för resultaten av undersökningen. För att ytterligare säkra intervjupersonernas konfidentialitet raderade jag de bandade intervjuerna samma dag som genomförandet, då en ljudupptagning kan leda till identifiering av person vilket skulle kunna riskera intervjupersonens säkerhet om banden hamnade på villovägar. Genom anonymitetskravet presenteras således inga uppgifter som kan innebära en risk för identifiering av de intervjuade. Vidare presenteras inga närmare platsangivelser för studiens genomförande. Intervjupersonerna kommer endast nämnas som intervjuperson 1 -12. Genom dessa försiktighetsåtgärder fann jag att intervjupersonerna kände sig trygga i att bli intervjuade och att de vågade prata öppet och ärligt om demokrati. Det informerade samtycket från deltagarna skedde muntligen då inga papper skall riskeras att hamna i fel händer. Genom att ta dessa försiktighetsåtgärder ansåg jag att undersökningen kunde genomföras utan negativa konsekvenser för intervjupersonerna.

6. Resultat

I detta avsnitt kommer resultaten från min intervjuundersökning att presenteras. Resultaten presenteras utifrån de tre teman som ligger till grund för intervjuerna. Resultaten presenteras genom sammanfattning av det relevanta materialet och citat för att belysa dessa.

6.1 Medborgarsyn

Under intervjuerna framgick det ett tydligt mönster av åsikter hos mina intervjupersoner om medborgarens roll och ansvar i en demokrati. Att vara medborgare i en demokrati sammankopplades framförallt med rätten att få rösta i fria val. Inte bara möjligheten att rösta som ett politiskt verktyg för att visa sina politiska preferenser utan där mycket starka värderingar lades vid den jämlika procedur som demokratiska val innebär för varje medborgare. Vid tillfället för röstning är alla lika. En rik människas röst är värd lika mycket som en fattig persons röst. Vid val är alla medborgare jämlika och har samma möjligheter att påverka den politiska utgången för landet, där rätten att rösta på lika villkor anses ge alla människor ett värde och en känsla av att kunna påverka sina liv.

IP: To be a citizen in a democracy you have the right to vote (---) everybody have that right, it doesn't matter who you are we all have one vote and we can freely choose who we want to vote on. Even if you are only a farmer your vote is the same as the president.⁹²

IP: when we vote we have power and control to change our future, I think when people vote they feel good and happy (---) they are all equal and have the same chance.⁹³

Rätten att rösta sågs även som en skyldighet och det ansvar medborgarna måste ta i en demokrati. Om inte folket röstar anses de svika sitt land och den kommande regeringen genom att inte ta sitt ansvar som en demokratisk medborgare och visa genom sin röst vilka politiska

⁹² Intervjuperson 4

⁹³ Intervjuperson 7

ledare de tror är bäst för dem själva och för landet. Medborgarens främsta roll i en demokrati är att välja de styrande och därför måste alla ta sitt ansvar och rösta.

IP: (---) to vote, that is what a citizen have to do in a democracy, when we can vote in a free election the public have to do this, if not we can not be democratic (---) it is through the vote that everybody gets a chance to say what kind of leaders we want, it is our responsibility to vote otherwise the government will not know what the people want them to do.⁹⁴

IP: we always have to vote, even if it is rainy season and you are lazy and want to sleep you have to vote, otherwise you are very bad to your country.⁹⁵

De fria valen i en demokrati anses vara det forum där medborgarna kan utkräva ansvar från de tidigare valda representanterna och genom valet kan medborgarna visa sitt förakt eller godkännande över den politik som förts. Har inte de styrande genomfört den politik de tidigare lovat är det genom valet som de klandras eller belönas genom folkets röst. Att rösta vid val anses vara medborgarnas chans att visa de styrande sina politiska åsikter men också ett tillfälle att vara delaktig i den politiska sfären. En delaktighet som anses vara en skyldighet och ett ansvar som varje medborgare har och måste ta.

IP: (---) because if they don't like the government they have to change them in the election, that their main responsibility.⁹⁶

IP: the election gives the people the chance to tell the government if they were good or bad, in the election the citizens have more power than the leaders, we make the politics, we decide and they can only wait for the people's judgment.⁹⁷

Utöver röstningen vid val anses inte medborgligt deltagande i den demokratiska beslutsprocessen vara av större vikt. Att medborgarna skulle agera direkt i den politiska processen ansågs inte nödvändigt eller ens önskvärt. Uppfattningarna handlade istället om att det kan vara direkt skadligt för landets utveckling om medborgarna är delaktiga i politiska avgöranden. Dels på

⁹⁴ Intervjuperson 12

⁹⁵ Intervjuperson 2

⁹⁶ Intervjuperson 2

⁹⁷ Intervjuperson 9

grund av att respondenterna såg det som mycket tidskrävande om alla människor skulle blanda sig i de politiska besluten vilket skulle innebära ett ineffektivt politiskt styre. Men framförallt på grund av deras negativa uppfattning om medborgarnas kompetens att avgöra vilka politiska vägar som är de bästa för landet och dess befolkning.

IP: If the public is involved in the politics making it will not be good for our country I think, because the people are wrong because they don't have the knowledge, the public are only farmers and shop owners they can not know politics (...) I think the people with knowledge should decide, the people who everyday works with politics.⁹⁸

IP: (---) if people always talking with the government nothing will happen, how can the country be better if the government always have to talk to people (---) people should not do politics we do politics in the election, that is good for the government.⁹⁹

Vidare har respondenterna uppfattningen att ett demokratiskt system inte kan byggas upp kring politiskt deltagande. Genom deras uppfattning att människor inte är intresserade av politik skulle ett politiskt system som innebär deltagande vara en sorts statligt tvång. Deras uppfattning visar på en syn på människan som egoistisk där personliga intressen och behov prioriteras och där offentliga angelägenheter inte har en plats i medborgarens vardag.

IP: I think that in a democracy the public have to vote, but they should not need to do anything more with politics, the government can not force people to be in politics, that is their job to do, not the people. (---) Everyone have their own jobs, like farmer, mother or student, they are only interested in their own and their families lives.¹⁰⁰

Respondenterna var mycket tveksamma till människors kompetens och intresse för politiska avgöranden. Denna misstro på medborgares duglighet sträckte sig även till valet av politiska representanter då de har uppfattningen att medborgarna inte kan bedöma vilka företrädare som är politiskt gynnsamma för landet då medborgarna inte förstår sig på offentliga angelägenheter. De

⁹⁸ Intervjuperson 8

⁹⁹ Intervjuperson 11

¹⁰⁰ Intervjuperson 3

hade dock uppfattningen att medborgare har förmågan att avgöra på ett mer normativt plan vilka representanter som är goda människor.

IP: I don't think many will be interested in politics, most people don't have the ability. They can only know which leader is good and bad. Not make big decisions. So they should only choose and vote in the election.¹⁰¹

Medborgarens roll i tidsperioden mellan valen är främst att hålla uppsikt över sin regering, vilket anses vara ett ansvar alla medborgare skall ta. Denna uppsikt skall dock ske på distans, det vill säga ingen direkt kontakt mellan regeringen och medborgare, då respondenterna anser att det finns en stor risk för att inblandning av medborgare kommer att störa och endast vara till besvär för regeringens arbete. Tillsynen av regeringen faller på media och det är medborgarens ansvar att hålla sig uppdaterad om vad som skrivs och görs så att de vid nästa val kan avgöra om de styrande har skött sitt arbete eller inte.

IP: (---) in a democracy the media can check how the government is working and write any opinion they want about the government, so the people needs to read the news and listen to the radio so they know about the government.¹⁰²

Om det inte dyker upp något drastiskt så som uppdagande av korrupktion eller maktmissbruk skall medborgarna stödja regeringen under dess mandatperiod, då de politiska ledarna är experter och vet vilka politiska tillvägagångssätt som är de mest lämpliga. Policybeslut är något som medborgarna inte förstår sig på och de skall därför respektera och rätta sig efter regeringens tillvägagångssätt.

IP: The public don't know about anything so they can not decide. But politicians know, so we should listen and obey to the experts (---) they should not interfere with the government.¹⁰³

Som medborgare i en demokrati anser respondenterna att man skall ställa upp för sitt land och sin regering i någon form av nationell tjänstgöring. Den medborgliga plikten innebär att man bör

¹⁰¹ Intervjuperson 4

¹⁰² Intervjuperson 1

¹⁰³ Intervjuperson 1

arbeta för landets utveckling och sätta nationen före individuella behov och begär. Respondenterna menade att eftersom man som medborgare i en demokrati får en mängd rättigheter tilldelade av staten, har man som medborgare skyldigheter gentemot landet och dess befolkning. Genom att regering arbetar för folkets väl har man som skyldighet att bidra med den hjälp man kan för att regeringen skall kunna uppfylla sitt arbete.

IP:(---) we as citizens need to support our country, the government do the politics but the people need to help and make the politics and development happen, I think that all people under some period of time need to work for the government and share the abilities that you have to improve the country (---) a democratic citizen should do as we do in Buddhism, during some periods in life we become monks and only focus on the Buddha teaching, not on our own needs, we need to do the same for our country.¹⁰⁴

6.2 Syn på staten

Respondenterna har en tydlig uppfattningen om att en av statens viktigaste roller i en demokrati är att skapa ordning i samhället. Genom lagen skall staten skapa och upprätthålla civil ordning. Lagen används som en mentor och guide för medborgarna så att de lär sig att leva utefter statens regler. Demokrati associeras med ett lagstyrkt samhälle där staten använder lagen som ett verktyg för att skapa goda och laglydiga medborgare.

IP: (---) the rule of law is in a democracy, the government will use the rule of law to show and teach the public to be good and not make crimes. (---) people who don't do what the law says will be punished by the government, they have to punish so that we can live peacefully in our homes, and to teach people what is good and what is bad. (---) I think if Burma would be democratic the government will have to work very hard in the beginning to teach people to be good and to respect the law, but I think it will be easier after some time when people know that the government is democratic.¹⁰⁵

Genom att lagen formas av folket i en demokrati uppfattade respondenterna att det kommer leda till att människor kommer att acceptera dessa lagar och att de finner sig i att leva ett laglydigt liv.

¹⁰⁴ Intervjuperson 7

¹⁰⁵ Intervjuperson 6

Respondenterna menade att det visserligen kan ta lite tid och att det kan kräva mycket arbete i början av ett lands demokratisering där arbetet främst innebär att informera folket om hur lagarna har tagits fram och varför de finns till. Men genom att staten är demokratisk kommer människor snabbt att respektera de nya reglerna och lagarna då människor kommer vilja hedra och lyda de folkvalda.

IP: I think that Burma has so many bad people that do bad things is because people don't respect the law because they don't respect the government, they are only afraid of the government, the law in Burma is only to make it better for the military, not for the people. But if we are democratic people will respect the government and they want to be good public and they will not break the law because the people have made those laws.¹⁰⁶

IP: I think the government has to work very hard to show the people why we have rule of law, when people understand they will do that. (---) in a democracy the government has to make sure that all people follow the law and are good citizens. The government has that responsibility, they have to be like a mother and raising a child to be a good human being.¹⁰⁷

Genom lagstyrningen i en demokrati kommer det att bli ordning i samhället så att alla människor känner trygghet för sin personliga säkerhet och egendom. Respondenterna har uppfattningen att staten bär ansvaret för att upprätthålla ordning och fostra sina medborgare så att ingen människa känner sig hotad eller rädd.

IP: (---) today it is easy to be a bad citizen, in my village people kill each other but there are no consequences for their crime so there is no problem. If we have democracy this could never happen, because then we have the law (---)If I was living in a democracy I would not be afraid that someone will hurt or kill me, because the law is controlling the people.¹⁰⁸

Statens ansvar är att garantera att alla är lika inför lagen och att ingen diskriminering sker och att inga fördelar ges till människor på grund av deras etniska tillhörighet eller religion. Deras

¹⁰⁶ Intervjuperson 9

¹⁰⁷ Intervjuperson 10

¹⁰⁸ Intervjuperson 4

uppfattning är således att en demokratisk stat behandlar alla människor lika, respondenterna menade att det kommer av att staten egentligen är hela befolkningen eftersom de styrande är valda av folket och därav kommer alla människor oavsett bakgrund att mötas rättvist.

IP: In a democracy everybody is equal, so if I do something wrong I will be treated the same way as anyone else from the rule of law. The government is the people's representatives in a democracy so they will treat everyone equal, they will now that all people are the same (---) In a democracy it doesn't matter if you are rich or poor, Buddhist or Christian everyone is the same in front of the law.¹⁰⁹

Utöver de juridiska institutionerna angav inte respondenterna vilka statliga institutioner som krävs för en demokrati. Intervjuerna gav intrycket av att dessa tas för givet och att de statliga institutionerna endast är skalet till en demokratisk stat, där den avgörande betydelsen för om en stat är demokratisk går så mycket längre än att tillgodose institutioner. Det är innehållet i en stat som gör den demokratisk.

IP: If everything they (government) do is for the betterment of the people, like school, hospital, taking care of old people, no one is poor, if they work hard everyday to make the public betterment, we can say democracy.¹¹⁰

Respondenternas syn på staten tenderar att vara totalt allomfattande. Staten skall ansvara för alla sektorer av samhället såväl det offentliga som det privata. Staten ses som en naturlig del i medborgarnas liv i en demokrati.

IP: The government is the people, the government is everywhere and every day in our lives. We can not do anything without our government. They should be our father, brother, and friend.¹¹¹

Ett av de främsta ansvaren som staten har i en demokrati är att bistå sina medborgare genom ett utvecklat välfärdssamhälle. Materialet visar på uppfattningen att om ett land är demokratiskt så innebär det automatiskt en stark välfärdsstat. Respondenterna verkar inte betrakta detta som ett politiskt val, utan välfärd och demokrati tenderar att vara två begrepp som inte går att särskilja.

¹⁰⁹ Intervjuperson 4

¹¹⁰ Intervjuperson 3

¹¹¹ Intervjuperson 12

Ingen demokrati utan välfärd, och man kan inte uppnå demokrati utan social välfärd. Den offentliga sektorn skall vara väl utvecklad och erbjuda alla medborgare ett starkt socialt trygghetsnätverk där fri utbildning och fri sjukvård endast är grundstenarna i statens ansvar.

IP: I see welfare for all the people, if I have no one, I can always depend on the government to do for me everything, that is democracy to me. I am never alone.¹¹²

IP: In a democracy the government has to give everything that people need to have a good life. Everyone should go to school free of charge and if I get sick the government have to take care of me in a hospital and when I get old there should be special house where I can live.¹¹³

Att ha en demokratisk stat ses som det goda för alla människor i landet. Här nämns även statens tydliga ansvar för att alla medborgare behandlas lika och att alla ska ha lika möjligheter att uppfylla det bästa av sitt liv. Staten skall alltså inte endast tillgodose det materiellt bästa för sina invånare utan även garantera alla människor hög livskvalitet och valmöjligheter. Respondenterna menade att om det finns ekonomiska klasskillnader i ett samhälle är det inte demokratiskt. Deras uppfattning var att ekonomisk utjämning är ett ansvar en demokratisk stat har eftersom demokrati handlar om alla människors frihet och lika möjligheter.

IP: It is equality, between religion, ethnic and men and women, but also equality in money, the social and economic equality is very important, if you have more money than me we are not democratic, if you have more money than me you can do everything and I can do nothing. The government have to do this.

IP: Democracy is freedom and freedom is when we can do almost anything we want, but if some people are poor they can not do anything, then they are not free and there is no democracy.¹¹⁴

Utöver det sociala och humanitära ansvaret ska även staten ansvara för att olika etniska gruppers kultur, historia och traditioner hålls vid liv och värdesätts likvärdigt. Då respondenterna har

¹¹² Intervjuperson 5

¹¹³ Intervjuperson 8

¹¹⁴ Intervjuperson 1

uppfattningen att alla människor har friheten att utöva vilken religion och vilka traditioner de vill i en demokrati är det statens ansvar se till att alla människor kan praktisera de traditioner som sin etniska kultur innefattar.

IP: Today only government style is good, in democracy the government like all ethnic styles and they work hard so no traditions or culture goes away.¹¹⁵

IP: the government has to ensure that all traditions in the country stay alive, for example the government has to teach about all ethnic groups and their traditions in school (---) All schools in the different ethnic states has to have teaching in their own language so that we keep our culture and also know about others.¹¹⁶

6.3 Syn på demokratins legitimitet

Det tredje tema som intervjuundersökningen behandlade sökte få uppfattningar om vad det är i demokrati som gör det till det politiska system de önskar. Likt den bokstavliga betydelsen av demokrati är det deras uppfattning att folkstyre är det bästa politiska systemet för ett land eftersom befolkningen väljer de människor som skall representera folket, vilket för dem innebär att regeringen kommer att agera utefter vad som är bäst för hela befolkningen och landet.

IP: Because the government is elected by the people and from the people and it representing the people of the country. The government has to do what all the people needs, that's why we call them the people's representatives. No government can be better than the people's government.¹¹⁷

Genom att folket bestämmer vilka som skall styra landet kommer det att medföra att de bästa väljs för funktionens genomförbarhet. Genom det demokratiska systemet har medborgarna flera olika representanter att välja mellan vilket innebär att alla representanter kommer att vilja visa för befolkningen varför de förtjänar folkets röst. Genom denna konkurrens kommer de bästa att sållas fram.

¹¹⁵ Intervjuperson 11

¹¹⁶ Intervjuperson 3

¹¹⁷ Intervjuperson 3

IP: In a democracy we have many different people to choose from, so it will be like a competition where the best person wins and gets the vote from the people.¹¹⁸

Respondenternas uppfattning om demokrati innebär att landet och dess befolkning kommer åtnjuta en positiv utveckling, där framförallt den ekonomiska tillväxten ses som ett resultat av demokrati. Genom demokratin kommer den ekonomiska utvecklingen att komma medborgarna till gagn då de ekonomiska resurserna i tankarna spenderas utefter folkets behov. Då regeringen representerar folket har de skyldigheten att se till hela befolkningens behov och kommer därav utveckla landets ekonomi för att kunna förbättra för sin befolkning.

IP: We will have economic development, more and more. Because we elect the good leaders with knowledge and skills, they know what to do to make better for everyone, not only the SPDC friends.¹¹⁹

Då det är folkets representanter som styr kommer de styrande att se till hela befolkningen och landets utveckling, och inte endast arbeta för en särskild utvald grupp av människor vilket man ofta kan se i diktatoriska regimer. Genom att man har ett folkstyre garanteras folkets och hela landets välfärd och tillväxt.

IP: If Burma would become democratic we will have good economical development because then the government has to work for all the people and make their lives better and not only to improve the army and the soldiers. The government will do this because if they don't make better for the people we will not vote on them in the next election.¹²⁰

Genom att man i en demokrati har regelbundna val i vilka regeringen ställs ansvariga inför folket har respondenterna uppfattningen att demokrati garanterat kommer leda till att den politik som medborgarna stödjer genomförs. Genom nationella val mellan givna tidsperioder har befolkningen makten att avsätta regeringen om den inte har genomfört vad den lovade. Genom ett sådant system menade respondenterna att den onekliga utgången kommer att vara den mest gynnsamma för landet, av den orsaken att om regeringen inte agerar utefter befolkningens bästa

¹¹⁸ Intervjuperson 1

¹¹⁹ Intervjuperson 12

¹²⁰ Intervjuperson 7

blir den inte omvald vid nästa val. Detta ansågs göra att representanterna kommer att arbeta för att uppfylla sina vallöften då de återigen vill bli valda.

IP: They give the people promises before the election, and if they don't do these they will lose in the next election, and nobody wants to lose.¹²¹

IP: A democratic government is responsible for its people, so they have to do everything they can to make the country better, if they don't they will not be the government anymore.¹²²

Respondenterna har uppfattningen att folket ofta inte förstår vilka effekter politiska beslut kommer att ha vilket kan leda till att befolkningen tycker att en regering är oduglig. Men även om människor misstycker med regeringen så anser respondenterna att folket måste acceptera och stödja den politik som förs då de folkvalda har tilldelats förtroendet och mandatet av folket att genomföra politiska beslut.

IP: Because most people don't understand politics they will sometimes not like the decisions that the government makes (---) the people have to accept the government's politics and support because it is all people who have elected them to do the politics for the country and its people.¹²³

Trots deras uppfattning att folkrepresentanterna kommer att arbeta för allas bästa berörde flera av intervjupersonerna vikten av att det existerar ett system som kontrollerar och begränsar de folkvaldas maktutrymme. Här nämndes vikten av en konstitution som bör vara över de folkvalda som gör att de styrande arbetar inom ett kontrollerat ramverk och aldrig kan bryta dessa föreskrifter utan befolkningens stöd. Detta menade respondenterna var nödvändigt, inte så mycket för att demokrati i sig har svagheter, utan snarare för att mänskligheten har en akilleshäla för maktfullkomlighet.

IP: (---) the government can trick the people to think that they do good thing. Because the people don't see the truth we need a constitution to control the government so that we never get a dictator again (---) everyone wants more

¹²¹ Intervjuperson 8

¹²² Intervjuperson 5

¹²³ Intervjuperson 1

power and control everything, we can not change the bad nature in people, but we can try to control it.¹²⁴

Respondenternas uppfattning om demokrati tar nästan en utopisk form då de anser att demokrati är lösningen på alla samhälliga problem. Genom demokratin kommer all diskriminering att försvinna, de mänskliga rättigheterna kommer att följas och all fattigdom kommer att försvinna. Landet kommer att utvecklas ekonomiskt som ett resultat av demokratin och alla människor kommer att leva ett gott och fullvärdigt liv.

IP: If we have democracy we will have the Human Rights so no one is more value then anyone else, not the army, not the Buddhist not the Burmans (---)The country will develop economically so everyone will have money and have happiness (---) I think democracy will make everything good.¹²⁵

Respondenterna talade mycket om den personliga friheten som människor i en demokrati har. Genom demokratin har alla människor möjligheten att utveckla sig själva och uppfylla sina drömmar. Det är ett samhälle som uppmuntrar medborgarna till personlig utveckling och erbjuder medborgarna friheten att bestämma själva. I ett samhälle som är demokratiskt finns det inga hinder för människor att göra vad de vill, det är ett samhälle där allt är möjligt.

IP: Democracy is freedom for the people, anything I want to do I can do, no one is controlling everything, and instead the people are controlling their own lives and can do their dreams and hopes. Democracy means freedom for everyone.¹²⁶

¹²⁴ Intervjuperson 2

¹²⁵ Intervjuperson 10

¹²⁶ Intervjuperson 6

7. Sammanfattande analys

För att svara på uppsatsens syfte om vilken demokratiuppfattning svarspersonerna har kommer nedan en sammanfattande analys av intervju materialet vilket klassificerats utefter de idealtypiska komponenter som presenterades i metodavsnittet tidigare i uppsatsen. Avslutningsvis presenteras en sammanställande analys av respondenternas demokratiuppfattning baserat på klassificeringarna av de idealtypiska komponenterna och slutsatsen dras utifrån vilken idealtyp respondenternas demokratiuppfattning ligger närmast.

7.1 Medborgarsyn

Respondenternas pessimistiska uppfattning om människans intresse för politiskt engagemang och saknaden av kompetens för att delta i den demokratiska beslutsprocessen delas av Schumpeter och hans likasinnade konkurrensdemokrater. Respondenternas perception är att medborgare i en demokrati skall hålla sig borta från direkt inblandning i politiska beslut och istället överlåta politiken åt människor med expertis. Att man som medborgare skall hålla sig på avstånd från de styrande så att dessa kan arbeta utan störande inslag är önskvärt. Att respondenterna uppfattar medborgligt deltagande som ett störande inslag hänvisades till medborgarnas låga kunskaper och kompetens att förstå offentliga angelägenheter och uppfattningen att medborgare saknar förmågan att förbise sitt egenintresse för personlig fördel är skäl till att de berövas sitt politiska omdöme. Att det politiska systemet skulle kräva att medborgarna skall sätta sig in i stora och komplexa politiska frågor anses orealistiskt och helt enkelt obefogat i en demokrati, då det finns människor som är bättre lämpade för dylikt arbete. Vidare visar materialet att det anses som en överträdelse av den personliga friheten hos varje medborgare om de skall betungas med politiska uppgifter då deltagande i politiken hindrar människor från att uppfylla sina personliga intressen. För att den personliga friheten och de civila och politiska rättigheterna ska uppfyllas i en demokrati ska alla medborgare ha möjligheten att delta i det politiska livet. Synen på politisk delaktighet för medborgare sträcker sig till allas möjlighet att rösta vid val. Som en konsekvens av respondenternas negativa uppfattning av människors kompetens och politiska intresse leder det till deras uppfattning att endast ett fåtal kompetenta medborgare kommer att vara politiskt aktiva. Detta anses underlätta för den stora

skara medborgare då flertalets preferenser är att ägna sig åt privatliv och sin personliga vinning och att de saknar intresse för politiska angelägenheter.

Respondenterna lyfte även upp vikten av att medborgarna ställer upp för sitt land genom att man under sitt liv skall bidra med sina kunskaper för nationens utveckling. Här gavs till exempel utbildning som exempel. Genom att staten i en demokrati är skyldig att erbjuda gratis utbildning har man som medborgare sedan skyldighet till staten att använda sig av den här kunskapen för att gynna landet och bidra till dess utveckling genom att exempelvis arbeta inom statliga verk och institutioner. Denna uppfattning om medborgarnas skyldighet och patriotism till landet har likheter till den klassiska demokratin där stor vikt lades vid en stark medborgaranda och offentliga skyldigheter till staten. Så trots åsikten att medborgarna skall hålla sig borta från politiken kan den nationella tjänstgöringen ses som en variant för medborgarna att vara delaktiga i statens angelägenheter. Denna syn, att medborgarna skall ta ett offentligt ansvar inom den statliga sektorn, kan liknas vid den deltagardemokratiska idealtypen då den nationella tjänstgöringen kan liknas vid medborgarnas delaktighet i statens angelägenheter och verksamhet. Resultaten utifrån materialet visar på en medborgarsyn som uppfyller klassificeringen för den idealtypiska komponenten negativ syn på medborgare.

7.2 Demokratins legitimitet

Det som är det mest eftertraktade med demokrati som politiskt system är folkets möjlighet att välja landets ledare och medborgarnas möjlighet för ansvarsutkrävande av regeringen. Respondenterna har uppfattningen att genom demokratins politiska mekanismer leder det till positiva följder. Respondenterna menar att genom att folket väljer regeringen kommer det leda till att landet och dess medborgare kommer att leva i fred och harmoni med varandra eftersom regeringen är utnämnd av folket vilket innebär att befolkningen accepterar och respekterar de framröstade och dess politiska beslut. Vidare anser man att genom att alla medborgare tilldelas politiska rättigheter i en demokrati gör det att alla medborgare har jämlikt inflytande för landets politiska utformning. Det jämlika politiska deltagandet mellan medborgare genom återkommande val gör att alla medborgare känner sig delaktiga och lika värderade inför statsmakten. I tidsperioderna mellan valen anses medborgarna inte ha några direkt politiska ansvarstaganden förutom att hålla sig uppdaterad om det arbete som regeringen genomför så att de vid nästkommande val kan godkänna eller döma den sittande regeringen. Respondenterna

uppfattning visar således på att det är metoden att välja ledare som är den avgörande faktorn för om ett land är demokratiskt eller inte. Respondenterna beskrev även demokrati som det mest effektiva politiska statssystemet för att utveckla landets och befolkningens välfärd. Effektiviteten i det demokratiska systemet kommer ifrån att regeringen sitter på mandat av folket och endast under en kortare tidsperiod. Detta innebär att de politiska ledarna konstant måste visa befolkningen att deras politik medför en god utveckling. Dessa politiska resultat måste även presenteras under regeringens mandatperiod vilket innebär att regeringen måste arbeta effektivt och verkningsfullt om de skall bli omvalda av folket. Respondenterna har uppfattningen att en folkvald regering kommer att se till hela befolkningens behov då de menar att eftersom regeringen är vald av hela folket måste de styrande även arbeta för hela befolkningen utan att särbehandla eller missgynna vissa grupper. Detta uppfattas som ett automatsikt resultat av en folkvald regering då alla människor har varit delaktiga i valprocessen och de valda är därför ansvariga inför hela befolkningen. Denna konstanta press för prestation på regeringen kommer enligt respondenterna medföra att endast de mest kompetenta ledarna kommer bestå trycket, de odugliga rensas bort och de dugliga blir kvar för att bli återvalda av folket. Respondenternas uppfattning om demokrati som politiskt system kan liknas vid en konkurrerande varumarknad där de bästa producenterna vinner konsumenternas röst. Vilka det sedan är som producerar varorna är av mindre betydelse så länge produktionen blir gjord. Genom demokratin har alla medborgare möjligheten att välja folkets representanter vilket legitimerar regeringen och dess politiska arbete. Genom dessa politiska verktyg i en demokrati, där val hålls vid regelbundna tidsperioder, och genom medborgarnas möjlighet till ansvarsutkrävande menar respondenterna att det demokratiska systemet är att föredra. Ovanstående analys av materialet visar således på uppfattningar om demokratins legitimitet som passar in och därav klassificeras till den idealtypiska komponenten metod som demokratins legitimitet.

7.3 Syn på staten

I materialet framkom en syn på statens roll i en demokrati som går i riktning åt den inkluderande idealtypiska komponenten. Detta främst genom respondenternas tydliga åsikter om vikten av ekonomisk jämlikhet mellan medborgare och staten som en betydande faktor i det civila samhället. Respondenterna har en tydlig elitistisk syn på det politiska livet i en demokrati, då den politiska sfären skall bestå av landets expertis och där medborgarna skall vara exkluderade. Däremot har de en annan uppfattning om hur staten i en demokrati bör påverka det civila samhället. Trots respondenternas uppfattning om att det inte är önskvärt med politiskt aktiva medborgare utöver deltagandet vid regelbundna val anser de det vara en nödvändighet, för att ett land som är demokratiskt, att alla medborgare direkt kan påverka i den privata sfären. För att alla medborgare skall ha möjligheten att påverka sina privata liv krävs det att alla har likvärdiga villkor och livsmöjligheter i form av materiella resurser och socialt kapital. För att detta skall vara möjligt krävs det att staten har en stark roll i samhället genom att vara en involverande faktor i det civila samhället. Det är statens ansvar att utjämna ekonomiska skillnader mellan grupper i samhället då de ekonomiska förutsättningarna anses vara ett väsentligt element för var människas potentialer i livet. Deras uppfattning speglar en Marxistisk syn på demokrati vilken den deltagardemokratiska modellen influerats av, då den menar att ingen människa kan uppleva reell frihet om ekonomiska klasser existerar i ett samhälle. Utan medborgarnas frihet kan en stat aldrig kalla sig demokratisk. Respondenternas åsikt om vad reell individuell frihet är handlar framförallt om medborgarnas möjlighet att använda sig av de civila rättigheterna och att det är statens ansvar att se till att dessa rättigheter är möjliga att utöva i människors dagliga realitet. Tonvikten i statens roll i en demokrati för respondenterna är snarare att människor i den dagliga verksamheten är jämlika och kan påverka sin vardag på lika villkor, snarare än vikten av att dagligen och direkt kunna påverka de politiska besluten. Staten skall därav enligt respondenterna dels agera som folkets ledare och expertis som skall betraktas på distans och dels vara en del av folket och samhället där ett stort socialt och humanitärt ansvar tas. Likaledes ser respondenterna den demokratiska staten som den mest verkningsfulla för att upprätthålla lag och ordning i samhället. Respondenterna menar att genom att lagarna utvecklas av de representanter som hela befolkningen har valt och står bakom kommer dessa lagar att åtföljas och respekteras av befolkningen. Genom att den demokratiska staten kommer behandla alla människor lika inför lagen, kommer människor känna trygghet inför sin personliga säkerhet och kunna åtnjuta ett liv i

frihet utan rädsla för godtycklig behandling av staten. Genom respondenternas uppfattning om statens starka politiska roll i det civila samhället uppfyller deras åsikter den idealtypiska komponenten inkluderande syn på staten, där man problematiserar människors sociala relationer för åtnjutande av reell frihet och möjligheter.

8. Slutsats – Vilken demokratiuppfattning?

Nedan kommer en sammanfattning över respondenternas demokratiuppfattning grundat på de två idealtypiska demokratimodellerna. Avslutningsvis knyts studiens resultat an till den tidigare forskning som beskrevs i uppsatsens inledande skede.

Respondenternas demokratiuppfattning är en aning tudelad vilket kan uttydas från analysen ovan. Man kan finna tydliga likheter med den konkurrensdemokratiska idealtypen genom respondenternas politiskt instrumentella syn på demokrati där direktdemokratiska inslag avfärdas som ineffektiva och skadliga för den politiska utvecklingen i landet. Vidare stämmer respondenternas negativa syn på människors kompetens och intresse för att delta i politiska beslut överens med konkurrensdemokratin. Genom respondenternas inkluderande uppfattningar om statens roll i en demokrati ligger deras demokratiuppfattning närmare den deltagardemokratiska idealtypen. Trots denna tudelning dras slutsatsen att deras demokratiuppfattning ligger närmare idealtypen för konkurrensdemokrati. Då två av de tre idealtypiska komponenterna kunde klassificeras in under den konkurrensdemokratiska idealtypen. Det skall dock påpekas att dessa resultat inte gör anspråk på att vara generaliserbara utan de gör endast anspråk på att visa att en sådan demokratiuppfattning existerar bland svarspersonerna. Något som stöds av empiriskt material.

Figur 3. Sammanfattning av respondenternas demokratiuppfattning utefter de idealtypiska komponenterna

	<i>Deltagardemokrati</i>	<i>Konkurrensdemokrati</i>
<i>Medborgarsyn</i>		Negativ
<i>Demokratins legitimitet</i>		Metod
<i>Syn på staten</i>	Inkluderande	

Respondenterna visar på uppfattningar om demokrati som delvis stödjer resultaten i Daltons et. al artikel ”*Understanding democracy: Data from unlikely places*” då det tydligt kan uttydas ett mönster av uppfattningar om demokrati som dess möjligheter att producera frihet och civila rättigheter hos svarspersonerna. Likväl fanns det en stark fokus hos svarspersonerna på demokratins politiska processer vilket går i linje med Daltons et. al. resultat att människor i länder med minst demokratisk erfarenhet associerar demokrati med politiska processer så som majoritets styre och fria och jämlika val. Dock visade svarspersonerna en uppfattning om demokrati vilken gav stor vikt på vad Dalton kallar den sociala dimensionen, vilket i Daltons studie var mycket litet förekommande.

Ser man till svarspersonernas uppfattningar om demokrati och relatera detta till resultaten från Stefan Szücs studie i Demokratiutredningen så finns liknande tendenser i svarspersonernas demokratiuppfattning. Framförallt är respondenternas starka misstro till medborgarnas kompetens sammanfallande med Stefan Szücs studie. Vidare följer respondenternas uppfattningar om demokrati som elit/expertstyre Szücs resultat om att människor som lever i ett land med begränsad demokratisk erfarenhet tenderar att vara anhängare av demokratiskt expert/elitstyre snarare än anhängare av jämliktdeltagande.

9. Avslutande reflektioner och vidare forskning

För att förstå svarspersonernas uppfattning om demokrati måste man se till deras situation. Tillskillnad från svenskar lär de sig inte vad demokrati är i skolan, de lever isolerat från omvärlden och politiska diskussioner är förbjudna. Detta gör att deras uppfattningar om demokrati blir intressant att undersöka då de inte på förhand har studerat en bok och lärt sig om dess nödvändiga institutioner eller dess historia. Deras bild av demokrati är därför inte förutbestämd av någon lärare eller fackbok utan är en bild och uppfattning som de själva har skapat. Jag tror dock att dessa faktorer kan innebära att invånarna i Burma har höga förväntningar på demokrati och att de som en följd av dessa förväntningar kan komma att bli besvikna den dag då demokrati genomförs i landet. Som framgår av uppsatsens resultat lägger respondenterna kraftiga politiska värderingar i demokrati. Deras uppfattningar om demokrati liknar en utopi där demokratin kommer att leda till att alla samhällsproblem kommer att lösas så fort demokrati införs i landet. Genom dessa höga förväntningar på demokratin tror jag att burmeserna kommer att bli besvikna på vad demokratin egentligen är möjlig till att göra och förändra. Jag tror dock inte att intervjupersonerna kommer att känna någon nostalgi över auktoritära regimer på grund av den järnhand som SPDC styr Burma med. Däremot tror jag att risken är mycket stor att många människor kommer att bli missnöjda och upprörda över demokratins resultat och påverkan hos flera etniska grupper den dagen demokratin kommer till Burma. Genom de etniska spänningar som finns i Burma anser jag att det finns en stor fara för att flera av dessa etniska grupper kommer att känna sig överkörda, politiskt, då deras åsikter blir nedröstade genom majoritetsröstning. Burma har en lång historia av inbördeskrig och jag tror att om demokrati skulle införas kommer det inte att vara långt till vapen hos de etniska grupper som känner besvikelse över demokratin. Genom resultaten av studien anser jag att det kommer vara av största vikt att invånarna i Burma får utbildning om hur ett demokratiskt system fungerar, där utbildningen tar ner deras förväntningar på demokrati genom att problematisera och analysera demokrati som beslutsprocess för ett land. Om inte förväntningar på demokratin minskas tror jag att demokratins livslängd i Burma kommer att bli mycket kort med följderna att landet återigen kommer att stå inför inbördeskrig.

Den här uppsatsen har syftat till att undersöka ”vanliga” människors uppfattningar om

demokrati. Som vidare forskning inom ämnet hade en studie om ”den politiska elitens” uppfattningar om demokrati varit mycket intressant att genomföra. Genom en sådan uppföljande studie skulle de båda resultaten kunna jämföras och en bild över hur vanliga medborgarna och de styrandes tankevärld om demokrati ser ut.

Bilaga. Intervjuguide

Inledning i syfte att informera intervjupersonen.

- i) Jag berättar att studien är en CD-uppsats vid statsvetenskaplig institution vid Göteborgs universitet i Sverige som syftar att undersöka hur burmeser uppfattar demokrati.
- ii) Jag klargör att intervjupersonen kommer att vara anonym och att det endast kommer att vara jag som lyssnar på bandinspelningen, men förklarar att utskrifterna kan komma att redovisas för examinator och opponent.
- iii) Jag berättar att uppsatsen kommer att arkiveras i statsvetenskapliga institutionsbiblioteket och finnas tillgänglig på internet vilket innebär att vem som helst kan gå och läsa den när som helst.
- vi) Jag försäkrar mig om att det är okej att jag använder bandspelare.
- v) Jag ger intervjupersonen tillfälle att ställa frågor innan jag börjar spela in.

Uppvärmningsfrågor i syfte att etablera en avslappnad intervjudialog

Hur gammal är du?
Vilken etnisk grupp tillhör du?
Har du familj här i Thailand?
Hur fördriver du tiden här i Thailand?

Inledande frågor i syfte att få en berättelse:

Vad är det första du tänker på när jag säger demokrati?
Kan du berätta för mig vad du ser när du tänker på att leva i en demokrati?
Vad innebär demokrati för dig?

Teman i styrande syfte

i) Syn på medborgare

Kan du beskriva din bild av vad det innebär att vara en medborgare i en demokrati?
Hur anser du att medborgarna ska påverka politiken i en demokrati?
Anser du att alla medborgare kan förstå sig på och vara intresserade av politik?(om nej, vilka förstår sig ej på politik)
Hur ser du på direkt delaktighet från medborgarnas sida i politiska sammanhang?

ii) Syn på staten

Vilket ansvar har staten i en demokrati?
Vilken roll anser du att staten skall spela i medborgarnas liv?
Har alla människor samma möjlighet att använda sig av sina fri- och rättigheter? (om nej, vad krävs?)

iii) Syn på demokratins legitimitet

Vad gör ett land demokratiskt?
Varför vill du att Burma skall bli en demokrati?
Vad anser du det är som gör demokratin till ett bra politiskt system? (På vilket sätt)

Avslutning i uttömmande syfte

Är det något du vill tillägga, utveckla, understryka eller gå tillbaka till?

Referenser

Otryckt material

Bandinspelade intervjuer gjorda 2008-02-12, 2008-02-13, 2008-02-14, 2008-02-17, 2008-02-19, 2008-02-20, 2008-02-21, 2008-02-22, 2008-02-24, 2008-02-25, 2008-02-26, 2008-02-28

Press Release "So-called State Constitution" (2008) www.ncgub.net

Litteratur

Agar, Michael H., (1996) *The Professional Stranger* San Diego, California Academic Press,;

Bryman, Alan (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Coate, Kelly (2000) *Europa's Regional Surveys of the World Far East And Australasia* London: Taylor & Francis Ltd

Dahl, Robert (1999) *Demokratin och dess antagonister* Stockholm: Ordfront

Esaiasson, Peter et. al (2003) *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad* Stockholm: Nordsteds Juridik AB

Held, David (2002) *Demokratimodeller. Från klassisk demokrati till demokratisk autonomi* Uddevalla: Media Print Uddevalla AB

Human Rights Documentation Unit (2008) *Bullets in the alms bowl An analysis of the brutal SPDC suppression of the September 2007 saffron revolution* HRDU

Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun* Lund: Studentlitteratur

Lintner, Bertil (2000) *Burma in Revolt Opium and Insurgency Since 1948* Washington: University of Washington Press

Russel J. Dalton et. al (2007) "Understanding democracy: Data from unlikely places" *Journal of democracy* " Vol 18 No 4 2007

Offentligt tryckta källor

SOU 1999:93
SOU 199:64
SOU 1999:77
SOU 1999:76
Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:2
Skolverkets rapport (2001) 210

Internet

<http://www.aappb.org/> - Assistance association for political prisoners (Hämtad 2008)

www.ncgub.net - National Coalition Government of the Union of Burma (Hämtad februari 2008)

www.refugeesinternational.org/content/country/detail/2894/ - Flyktingstatistik (Hämtad april 2008)

www.yaungchiao.org/ - statistik migrantarbetare (Hämtad april 2008)

www.irrawaddy.org/article.php?art_id=11253 - Burma's NLD Calls for a Referendum 'No' Vote (Hämtad april 2008)

www.asiabarometer.org/ (Hämtad april 2008)